

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра української мови та прикладної лінгвістики

**АНТРОПОНІМИ ТА ТОПОНІМИ
В РОМАНІ «ДОЦЯ» ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки IV курсу
галузі знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.01 «Українська мова
та література», ОНП «Українська
філологія та західноєвропейська мова»
Альони Олександрівни МИХАЙЛЕНКО

Науковий керівник:
к.філол.н., доцент кафедри української
мови та прикладної лінгвістики
Людмила КРАВЧЕНКО

«Допущено до захисту»
протокол засідання кафедри
української мови та прикладної лінгвістики
№ 15 від «б» червня 2024 року
завідувач кафедри _____
к.філол.н., доц. **Сергій РІЗНИК**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОНІМИ В СТУДІЯХ З ЛІТЕРАТУРНОЇ ОНОМАСТИКИ	6
1.1. Антропоніми та топоніми в ономастиконі України.....	6
1.1.1. З історії вивчення топонімів та антропонімів.....	7
1.1.2. Класифікації антропонімів та топонімів.....	10
1.2. Студії з літературно-художньої ономастики.....	12
1.2.1. Антропоніми та топоніми в художньому тексті.....	13
1.2.2. Класифікація літературно-художніх онімів.....	15
Висновки до першого розділу.....	17
РОЗДІЛ 2. АНТРОПОНІМИ В РОМАНІ «ДОЦЯ»	
ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ	20
2.1. Структура та склад літературно-художніх антропонімів у романі.....	20
2.2. Літературно-художні антропоніми на означення головних персонажів роману.....	23
2.3. Літературно-художні антропоніми на означення другорядних персонажів книги.....	29
2.3.1. Функції літературно-художніх антропонімів, що позначають вигадані персонажі.....	29
2.3.2. Функції літературно-художніх антропонімів, що позначають реальні персонажі.....	35
Висновки до другого розділу.....	37
РОЗДІЛ 3. ТОПОНІМІКОН РОМАНУ «ДОЦЯ» ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ	40
3.1. Літературно-художні оніми на позначення географічних об'єктів, їхня роль у романі.....	40
3.2. Функції літературно-художніх топонімів.....	46
Висновок до третього розділу.....	49
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	55
ДОДАТКИ	63
Додаток А. Головні герої роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.....	63
Додаток Б. Другорядні персонажі роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.....	67
Додаток В. Реальні антропоніми (імена відомих людей, історичних та релігійних осіб, персонажів казок й інших творів) роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.....	82
Додаток Г. Топонімікон роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.....	85

ВСТУП

Дослідження функціонування літературно-художніх антропонімів та топонімів у художньому тексті є складовою літературно-художньої ономастики, а також є однією з актуальних проблем аналізу художнього мовлення та художнього тексту.

Значний внесок у літературно-художню ономастику зробили такі вчені: Л. Белей, Ю. Карпенко, Г. Шотова-Ніколенко, Т. Немировська, Л. Масенко, Ю. Редько, Є. Отін та інші. Проте українська літературно-художня ономастика не вичерпала тем та питань, які потребують подальших досліджень.

Художній текст являє собою складну структуру, кожна частина якої виконує свою функцію та призначення. Найперше, що береться до уваги в тексті – це його стилістичні та лексичні особливості.

Літературно-художні оніми є важливим елементом сприйняття тексту. Їхня роль у художній літературі надзвичайно значуща, оскільки вони не лише відтворюють імена персонажів, місця подій та об'єкти, але й несуть в собі певні значення та емоційне навантаження. Літературно-художні оніми нерозривно пов'язані з реальними власними назвами, оскільки кожен літературний твір відображає реальність, хоча зі змінами та особистою інтерпретацією автора.

Актуальність теми дослідження зумовлена стійким інтересом науковців до функцій антропонімів та топонімів у художньому творі. Функційний аналіз онімів у творах сучасної української літератури поглиблює розуміння тексту. Оскільки творчість Тамари Горіха Зерня є малодослідженою, це підтверджує актуальність нашої роботи.

Об'єкт дослідження – антропоніми та топоніми сучасного українського роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.

Предмет дослідження – функційно-стилістичне навантаження та структурні особливості онімів у художньому творі.

Метою роботи є дослідити функції та зробити класифікацію літературно-художніх онімів, зокрема антропонімів та топонімів у романі «Доця» Тамари Горіха Зерня.

Мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) розкрити роль онімів у структурі сучасного українського роману;
- 2) зібрати матеріал для досліджень, а саме топоніми та антропоніми в мікроеонтекстах;
- 3) проаналізувати функційне навантаження онімів;
- 4) простежити зв'язок реальної літературно-художньої онімії з реальним ономастиконном;
- 5) дослідити структуру онімів у романі;
- 6) проаналізувати функційну роль антропонімів та топонімів у розкритті світогляду авторки роману «Доця» Тамари Горіха Зерня.

Матеріалом дослідження стало 142 антропоніма в 229 контекстах, уживаних одноразово, а також 102 топоніма в 283 контекстах. Усі антропоніми та топоніми аналізовані в мінімальних контекстах для розкриття їхніх функцій.

Джерельною базою став роман Доця / Тамара Горіха Зерня. Вид. 4-те. К.: Білка, 2021. 288 с.

Методи дослідження. Основним методом дослідження є традиційний описовий метод з його головними засобами (спостереження, інтерпретація та узагальнення), який дозволяє докладно проаналізувати всі оніми та належним чином систематизувати їх. За допомогою стилістично-контекстуального підходу визначається емоційно-експресивне значення антропонімів та топонімів у творі. Контекстуально-інтерпретаційний метод дозволяє розкрити значення онімів цілісно в контексті всього тексту. Додаткові методи: дистрибутивний, порівняльно-зіставний, кількісний методи.

Теоретичне значення роботи полягає у внеску в розвиток літературно-художньої ономастики шляхом дослідження функцій та структури онімів у художньому тексті. Отримані результати дозволять подальше дослідження особливостей формування імен персонажів та використання місцевих назв у

художніх творах на військову тематику.

Практична цінність праці. Дібраний матеріал цієї роботи може використовуватися в курсах лексикології, ономастики, стилістики, історії, зібрана нами база літературно-художніх онімів може частково слугувати для інших досліджень.

Апробація роботи. Основні результати дослідження були представлені на Міжнародній конференції «XXXII kolokvium mladých jazykovedcov (Prešov, 30. 11. – 1. 12. 2023, Словаччина)» та Міжнародній конференції «Мова як світ світів. Граматика і поетика текстових структур» (Київ, 9–10 листопада 2023 р.). Опубліковані тези у співавторстві: А. Олійник, А. Михайленко, Д. Глушенко «Ономастикон сучасного українського роману» [62, с. 36–37].

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками (один розділ є теоретичним, а інші – практичними), загальних висновків, списку використаної літератури (62 позиції), додатків. Повний обсяг роботи становить 104 сторінки, основного тексту – 55 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ОНІМИ В СТУДІЯХ З ЛІТЕРАТУРНОЇ ОНОМАСТИКИ

1.1. Антропоніми та топоніми в ономастиконі України

Перед тим, як аналізувати літературно-художні оніми треба розуміти, що таке антропоніми та топоніми в реальному житті.

Топоніміка – «це галузь науки, що вивчає власні географічні назви, їхнє походження, значення і написання» [21, с. 7].

Як і антропоніми, топоніми є джерелом розуміння етнолінгвальних особливостей і культури певного народу, а також вони можуть приховувати давно забуті слова чи події місцевості.

Варто зазначити, що головною особливістю топоніма є індивідуалізація певного об'єкта в місцевому, можемо сказати, територіальному соціумі [27, с. 46]. За нашими спостереження назва об'єкту скоріше надається за зовнішніми або історичними ознаками.

Частіше топоніми є сталими номінаціями, але через зміну поглядів суспільства, тобто нації, назви територій можуть змінювати. Таку ситуацію спостерігаємо в Україні від 2014 року і до сьогодні. Якщо раніше була тенденція давати назви вулицям на честь науковців, культурних і громадських діячів, то зараз бачимо стрімке збільшення номінацій на пошану Героїв України, які захищають нашу країну [35, с. 10].

Не менш важливими онімами в ономастиці є особові найменування людей, які стали невід'ємною частиною нашого життя, та відповідають за розпізнавання особи в соціумі. Іменування людей, тобто антропоніми, є об'єктом дослідження антропоніміки. **Антропоніміка** – це галузь ономастики, що вивчає власні імена людей, прізвища, прізвиська, андронім, псевдоніми, патроніми, матроніми, гінеконіми та вигадані імена героїв художньої літератури та фольклору [1, с. 109].

Наразі відбувається активний розвиток антропоніміки як галузі мовознавства. Популярність досліджень у цій царині зумовлена цікавістю до сучасних та історичних найменувань.

Особливістю антропонімів є їхня можливість кодувати інформацію про носія найменування, про історичну добу, національну належність та загалом розвиток нації, мову (якою створено назву), соціальний стан, вікову категорію, можемо додати в цей перелік ще сімейне положення, релігію, вказівку на стать [41, с. 33].

Практичні питання, які вирішує українська антропоніміка: відмінювання та правопис антропонімів, відтворення їх іноземними мовами, дослідження прізвищ різних історичних періодів, розв'язання проблем різновиду сучасних антропонімів; вивчення минулого наших предків (світогляд, побут та традиції) [22, с. 78].

Беручи до уваги особливості антропонімії, можемо стверджувати, що результати досліджень цієї галузі можуть використовувати в різних науках, наприклад, етимологія власних імен свідчить про історичні події або ж про міграції народів [10, с. 3]. Варто не забувати, що найменування часто пов'язане з релігією та віруваннями, обрядами. Тож, ми не можемо суперечити словам М. Худаша, що «антропонімія становить певну цінність для вивчення національного складу населення, встановлення фактів асиміляції, визначення міжнаціональної або етнічної межі, особливо в складі однієї великої багатонаціональної держави» [55, с. 13].

Отже, топоніми та антропоніми є важливими назвами для географії, історії, етнології та лінгвістики.

1.1.1. З історії вивчення топонімів та антропонімів

Розвиток ономастики в 60–70-х роках минулого століття відзначився активним вивченням географічних назв – **топонімів**. Загалом зацікавлення науковців топонімами викликане потребою «розв'язання багатьох завдань

порівняльноісторичного, описового й загального мовознавства» [6, с. 74].

Вивченням топонімів займалися такі мовознавці, як Ю. Карпенко, Є. Отін, Я. Редька, В. Фоменко, І. Желєзняк, Б. Думін та інші.

Що ж до **історії власних імен людей**, то вони почали виникати з розвитком мови. Від загальних назв їх відрізняє належність конкретній особі.

Перші намагання дослідити найменування спостерігаються ще за часів Київської Русі, а ґрунтовне вивчення української антропоніміки бере свій початок з кінця ХІХ століття [9, с. 1–2].

Вагому роль у зародженні української антропоніміки відіграв – І. Франко. Прикладом плідної роботи І. Франка можна навести працю «Причинки до української ономастики» [53]. Дослідник виклав розмаїття типів прізвищ (розглянув їх як результат репрезентації соціальної взаємодії), наголосив, що такий аналіз допомагає досліджувати структуру мови та є корисним для історії, етнології тощо. Підкреслив роль духовенства на початковому етапі закріплення родових назв.

І. Франко проаналізував «принцип багатоіменності» [53, с. 187], тобто мається на увазі, що людина отримує ім'я та прізвище одразу після народження, а протягом життя набуває ще додаткових найменувань.

Уже в 50–70 рр. ХХ століття мовознавці організовували наукові зустрічі, конференції та симпозіуми, досліджували роль та функції антропонімів, створювали монографії та збірки, присвячені антропонімному словотвору, а також аналізували лексичний склад та процеси формування прізвищ [44, с. 55].

Період активного розвитку досліджень у галузі антропоніміки репрезентують праці М. Худаша, О. Ткаченка, Л. Масенко, І. Желєзняк, Ю. Редька, О. Неділько, І. Сухомлина, В. Німчука. Саме В. Німчук був серед перших мовознавців, хто розробляв засади вивчення онімів, також «він є одним із засновників Української ономастичної комісії...» [5, с. 12]. Мовознавець розробив проєкт ономастичної термінології [32] і увів такі терміни, як: антропонім (власні імена людей), астроніми (назви небесних тіл), гелоніми (назви боліт, мочарів), гідроніми (назви водних об'єктів), автоетнонім (назва

народу, яку він сам собі надав), топоніми (назви географічних об'єктів) і багато інших [19, с. 15–16].

Стрімкий розвиток антропонімії позначився і на лексикографії: українські мовознавці уклали різнопланові словники власних назв. Вагомий внесок у розвиток науки зробили Л. Скрипник і Н. Дзятківська, уклавши «Словник власних імен людей», П. Чучка розробив «Історико-етимологічний словник прізвищ закарпатських українців», а Ю. Редько – «Словник сучасних українських прізвищ». У словнику Ю. Редька розглянуто граматику, словотвір та поширеність сучасних українських прізвищ. Завдяки цій праці можна поглибити знання про виникнення та усталення українських прізвищ [58, с. 132].

На сучасному етапі вивчення антропонімії здійснюється шляхом досліджень власних назв, що функціонують у різних сферах життя. Зокрема, позивні українських воїнів аналізують у своїх працях Л. Кравченко та Л. Підкуймуха, прізвиська – Б. Близнюк, В. Тихоша, О. Антонюк та інші. Мовознавці створюють терміни на позначення нових явищ у дослідженнях та пропонують різні класифікації онімів. Наразі увага науковців прикута до сучасних онімів, а саме: до нікнеймів – власних імен, що функціонують на просторах Інтернету (вивчають словотвір, семантику та вживання нікнеймів). Є здобутки і в лексикографічних працях присвячених антропонімам. Наприклад, І. Трійняка уклав «Словник українських імен», що вміщує багато власних імен у повній формі, поряд з якою зафіксовано і їхні варіанти [48].

Бойківщину, Поділля, Полтавщину, Лубенщину, Уманщину та інші місцевості України активно досліджують мовознавці з погляду словотвору, етимології антропонімів, а також і назв географічних об'єктів.

Праці про топоніми та антропоніми удосконалюють і розширюють досягнення ономастики. Проте наше сьогодення ставить нові питання та проблеми, які потребують окремого вивчення.

1.1.2. Класифікації антропонімів та топонімів

Класифікація антропонімів. До основних найменувань людей зараховують: ім'я, прізвище та ім'я по батькові.

М. Торчинський виділяє багато видів антропонімів [46, с. 510–515]. Спираючись на його працю ми розглянемо ті, що стосуватимуться нашого дослідження, зокрема:

Прізвище – спадкова родова назва, клас якої «сформувався ще два століття тому ... найбільше порівняно з іншими онімами концентрують лінгвістичну та історичну інформацію, найповніше відображають колишні реалії життя народу» [19, с. 65].

Особове ім'я – власна назва, яка дається дитині від народження. Імена можуть вживати як у офіційній формі, так і в неофіційних. До неофіційних найменувань ми зараховуємо демінутиви (зменшувально-пестлива форма виражена суфіксами, такі форми «регулюють приязні стосунки дійових осіб, фіксують й закріплюють їх» [23, с. 12] та гіпокористики (зі скороченою основою або втратою складу, суфіксальні та безсуфіксальні) [24, с. 129–30].

Ім'я по батькові – найменування від імені батька.

Прізвисько – це неофіційна назва, яка утворюється шляхом асоціацій та за певними особливостями, які надають індивідуальності або відрізняють від інших. Найчастіше прізвиська утворюються за характеристикою зовнішності або за психологічними рисами, якоюсь значною подією або ситуацією. Взагалі прізвиська мають різнопланові мотиви походження і можуть бути пов'язані з будь-чим, чи то професією, чи то улюбленою стравою особи, місцем народження тощо. Ця неофіційна назва частіше присвоюється людині оточенням, рідше – особа сама її собі обирає [31, с. 210].

Псевдонім – це ім'я, яке створюється людиною для заміни свого справжнього імені або для своєї конфіденційності. Псевдоніми часто використовують певні групи людей, наприклад, пов'язані з мистецтвом, літературою, музичним мистецтвом, журналістикою тощо. Користування

псевдонімами має багато причин, наприклад, захист приватності, надання образу іміджу, або для комфорту, людина без переживань та обмежень може писати у цікавому для неї жанрі, не переживаючи за розкриття своєї особистості [34, с. 101].

Андронім (маритонім) – неофіційне найменування заміжньої жінки, утворене від імені її чоловіка, або його прізвища (іноді прізвиська) [36, с. 197].

Позивний – власна назва, яку можна зарахувати до розряду псевдоніма, але, яка має вузьке використання, а саме – у військовій справі, надається військовослужбовцям для прикриття особистих імен [42, с. 25].

Позивні можуть бути мотивовані: офіційними антропонімами, родом діяльності, професією, світоглядом, хобі, поведінкою людини, характеристикою людини, життєвою ситуацією, кількома ознаками, етнічною належністю, місцем народження та проживання, прізвиськами в мирному житті та іншим [54, с. 107–111].

Класифікація топонімів. Топоніми поділяють на види за географічними об'єктами, які вони називають.

Загальноприйнятого різновиду топонімів наразі немає, деякі мовознавці створили великі та малі класифікації, наприклад, Ю. Карпенко, М. Торчинський, Н. Таранова, Г. Лабінська, А. Титаренко, С. Галаур та інші.

М. Торчинський у своїй праці «Денотатно-номінативна структура топонімікону української мови» [43] пропонує доволі широку класифікацію топонімів. Більше зосередимо увагу на актуальних для нас видах:

1. **Хороніми** – території, які мають окреслені межі:

- **сувереноніми** – назви незалежних держав;
- **регіоніми** – назви природних районів;
- **урбаноніми** – назви міських об'єктів.

2. **Ойконіми** – назви населених пунктів:

- **астіоніми** – назви міст;
- **комоніми** – назви сіл;

3. **Ороніми** – назви об'єктів рельєфу.

4. Гідроніми – назви водних об'єктів:

- **потамоніми** – назви річок [43, с. 375–379].

1.2. Студії з літературно-художньої ономастики

Літературно-художня ономастика, відносно нова галузь, займається вивченням онімів, використаних у літературних творах.

Активним вивченням української онімної лексики в художніх творах почали займатися у 60-х рр. II пол. XX століття [17, с. 63]. Ю. Карпенко відзначає, що основою розвитку галузі стали дослідження А. Білецького, І. Желізняк, Р. Керсти, Л. Масенко, А. Непокупного, Ю. Редька, Є. Отіна, П. Чучки, М. Худаша та роботи наступників Л. Белея, Д. Бучка, О. Карпенко, В. Лучика та інших [12, с. 6].

Простежуємо зв'язок літературно-художньої ономастики зі стилістикою, ономастикою, лексикологією, етимологією, дериватологією, літературознавством поетикою та іншими галузями мовознавства [39, с. 355–356].

У цей же період, середина XX століття, звертають увагу на **функції** онімів у художніх творах. Згідно з М. Торчинським, першою виділили стилістичну функцію власних назв, а потім виокремили емоційно-стилістичну, естетичну, ідеологічну та інші [45, с. 21].

Літературно-художня ономастика ставить перед собою мету дослідити індивідуально-авторські мотиви найменування героїв у творах, адже це пов'язано з художнім жанром, напрямком та стилем тексту [33, с. 325]. Особове ім'я персонажа в літературному тексті зазвичай виконує важливу функцію, що стосується всього творчого задуму письменника.

На сучасному етапі розвитку функціонують три ономастичні школи в Україні: Одеська, Донецька, Ужгородська, але деякі дослідники виділяють ще Київську школу [59, с. 48].

Тож, зазначимо, що наразі літературно-художня ономастика досліджує

функційні та стилістичні особливості онімів.

1.2.1. Антропоніми та топоніми в художньому тексті

Належної уваги до вивчення літературно-художніх антропонімів не приділяли аж до II половини минулого століття.

Тільки з 70-х років XX століття почали з'являтися ґрунтовні дослідження в царині літературної ономастики. Протягом останніх 30 років проведено низку дисертаційних досліджень на матеріалі української літературно-художньої антропонімії. Зокрема, варто згадати таких дослідників: Л. Белея, В. Галич, Т. Гриценко, Л. Кричун, Г. Лукаша і М. Мельника та інших.

Мовознавці аналізували літературно-художні антропоніми, що функціювали у творах таких письменників: О. Вишні, І. Франка, Т. Шевченка, І. Котляревського та інших письменників, а також української драматургії XIX століття [15, с. 68].

Особливої уваги заслуговує монографія Л. Белея "Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX–XX ст." [3], у якій різнопланово розглянута українська літературно-художня антропонімія та подана класифікація антропонімів за їхнім функційним навантаженням. Монографія має значний обсяг важливої інформації, що дає підстави зараховувати її до найвагоміших досягнень української літературної ономастики.

Серед мовознавців є певні дискусії щодо термінології, тому створено декілька термінів на позначення антропонімів у літературі. У своїй роботі ми послуговуємося терміном «літературно-художній антропонім» [4, с. 9–10], який запропонував Л. Белей.

Літературно-художні антропоніми – це власні назви персонажів у художніх творах, їхньою головною функцією є робота на текст загалом та на підтекст для розуміння світогляду письменника й для пояснення внутрішнього світу героїв твору та їх вчинків [51, с. 73]. Просто зібрати й перерахувати оніми

недостатньо, потрібно їх аналізувати для визначення намірів автора [61, с. 220].

О. Слоньовська стверджує, що «своїм літературним героям імена письменник обирає ... не маючи уявлення, що ... ім'я означає в перекладі, зате завжди ліпить характер, який унікально відповідає імені героя» [40, с. 201].

Імена, прізвища, прізвиська, псевдоніми і всі інші власні назви персонажів учені сьогодні аналізують як функційно навантажені елементи художнього твору. У таких аналізах літературно-художніх антропонімів учені розглядають способи, мотиви, засоби творення та вживання найменувань героїв. Автор часто пов'язує персонаж та його назву, щоб це сприяло створенню образу [13, с. 237].

Також важливою складовою художнього твору є простір і час. Тому **топоніми** відіграють велику роль у формуванні і часопростору, і сюжету.

Над дослідженнями літературно-художніх топонімів працювали О. Фонякова, Ю. Карпенко, О. Суперанська, О. Немировська, Г. Лукаш та інші.

Топоніми в художньому творі створюють дійсність у якій відбуваються події в певному просторі та розгортається сюжет з героями, тобто топоніми вказують на місце подій [28, с. 352].

Літературно-художні топоніми пов'язані зі змістом твору, їх використовує автор у певному тексті за певним задумом, створюючи топонімічне тло [30, с. 86].

Топонімікон певного роману впливає на сприйняття персонажів і сюжету загалом. Автори творів використовують топоніми як художній прийом, бо те, як письменник створює локацію і як у цьому просторі взаємодіють персонажі, є маркером його ідіостилу [49, с. 106].

Частотність вживання певного топоніма автором робить його цікавішим та доповнює просторово-часову локацію. Зауважмо, що антропонім у творі може бути один, а от топонімічне поле в художньому тексті є необмежене, адже персонаж зазвичай перебуває в різних місцях [57, с. 332].

Українська література рясніє творами, в яких місцем подій є саме Україна. Географічні назви «виступають своєрідними національними кодами, які

відображають через тексти національну ідентичність їх авторів» [50, с. 366], демонструють усвідомлення їхньої належності до певного народу.

Топонімікон твору може відображати середовище людини, її сприйняття соціуму та ставлення до нього. За допомогою семантики та експресивному забарвленню топоніми можуть викликати асоціації, пов'язані з різними періодами життя людини та загалом з історією України або конкретною особою [52, с. 203]. Окрім зазначених ознак, топоніми в тексті іноді набувають переносних значень, створюючи художні тропи, зокрема персоніфікації, що робить їх символічною одиницею [38, с. 106].

1.2.2. Класифікація літературно-художніх онімів

Актуальність вивчення **антропонімів** у художній літературі полягає в тому, що аналіз їх функційного значення допомагає більш глибоко проаналізувати літературний твір, беручи до уваги його образність, сюжетно-композиційну структуру, хронотоп та стильове втілення, а також жанрові особливості [11, с. 64].

Існують різні класифікації антропонімів за **функціями**. Розглянемо декілька.

Розгорнуту класифікацію подала Л. Кричун, виокремивши такі функції антропонімів: характеристичну, імпліфікаційну, інформативно-стилістичну, диференціюючу, емоційно-експресивну, текстотворчу, ідіостилістичну [20, с. 166]. Л. Белей подає дещо інші функції антропонімів, зокрема: номінативну, характеристичну, дейктичну, ідеологічну [3, с. 10]. Хронотопічну та образну функції виокремлює М. Мельник [25, с. 33].

Власне ім'я героя, зазвичай, є ключовим у його сприйнятті та характеристиці. За словами О. Карпенко письменник уважно обдумує імена для своїх персонажів, враховуючи їхні особливості та роль у сюжеті, називаючи вже сформованих дорослих людей [14, с. 69].

Д. Янчура також розглядає принцип найменування в художній літературі

та говорить, що автор художнього твору ретельно підбирає імена для своїх персонажів, керуючись їхнім характером, особливостями та роллю в сюжеті, що і формує «ономастикон художнього твору» [60, с. 109].

Підтвердженням принципу присвоєння імені героєві для посилення його характеристики також є слова І.М. Кочан: «Вибір імені для літературного героя не буває випадковим: письменник вкладає в нього певну оцінку, характеристику, тобто використовує власні імена як додатковий художній засіб для вираження ідейно-естетичного задуму» [18, с. 96].

Письменник повинен не тільки обирати ім'я для персонажа у творі, але й передавати через нього інформацію та оцінку. Так вважає Н. Попович, вона переконана, що часто літературно-художні антропоніми в художньому тексті надають цінну інформацію для його тлумачення, іноді вони виражають аспекти, які не можна виразити іншим способом [37, с. 75].

Функції літературно-художніх антропоніми є надзвичайно важливими в інтерпретації тексту та сприйнятті персонажів (у характеристиці та оцінці за його соціальною та національною (регіональною) належністю). Власна назва персонажа є невід'ємним елементом його характеристики, як і поведінка.

Літературно-художні антропоніми можна поділити на дві групи: **вигадані** (придумані автором) та **реальні** [2, с. 74–84]. Вигадані ще називають фіктонімами [16, с. 342]. Реальні – це історичні особи та реальні люди, які здебільшого в тексті виступають тлом подій. Автор прагне створити бажаний ефект кожним вживанням такого антропоніма, наприклад, може актуалізувати інформацію про певну відому людину, або викликати якісь асоціації [29, с. 30].

Сучасна українська література збагатила різноманітність літературно-художньої антропонімії, що спонукає мовознавців робити нові дослідження та створювати нові класифікації.

Щодо **структурної класифікації**, то ми виділяємо трилексемні, дволексемні та однолексемні найменування; однолексемні додатково ділимо на 14 різноманітних антропоформул [8]. Наприклад, прізвище + повна форма особового імені, повна форма особового імені + ім'я по батькові, родинні

прізвища та інші.

Топоніми у художніх творах мають певне **функційне навантаження**. Усталеної системи цих функцій не створено. Тому ми розглянемо думки деяких мовознавців щодо розрізнення функційного навантаження топонімів. Наприклад, Т. Можарова виділяє дві групи топонімів: стилістично-нейтральні (виконують номінативну функцію) та стилістично марковані (виконують хронотопну, символічну, соціально-історичну, естетичну, образно-тропеїчну, характеризуючу (кваліфікативну, соціально-орієнтовану, емоційно-орієнтовану), фонову (експліцитно-фонову, імпліцитно-фонову) та описувально-зображувальну) [26, с. 187].

Слід наголосити, що топоніми у творі передусім виконують своє головне призначення, вказуючи на територію, де відбуваються події. Тому можна виділити три головні функції топонімів: просторово-орієнтаційну, хронотопну, локалізаційну [7, с. 21]. До важливих функцій, які створюють певний художній прийом, зараховують текстотвірну, виразово-символічну і експресивно-естетичну [56, с. 272].

Розширений список функцій онімів подає М. Торчинський, який виокремлює номінативно-диференційну, характеристичну, ідеологічну, емотивну, емоційно-експресивну, естетичну та ідіостилістичну функції [47, с. 299–300].

Висновки до першого розділу

Розвиток ономастики важливий в сучасному мовознавстві. Власні назви кодують значну кількість інформації, яка може бути корисною для різноманітних розділів мовознавства та інших наук.

Реальна топонімія та антропонімія є вагомою для нашого дослідження, оскільки художній твір відображає реальне життя. Тому ми зосередили свою увагу на історії досліджень реальних онімів та функціях у художньому творі.

Для нас важлива класифікація **антропонімів за видами**, тому у своєму

дослідженні ми будемо послуговуватись класифікації, яку пропонує М. Торчинський, тобто беремо до уваги 7 основних видів антропонімів: прізвище, особове ім'я, ім'я по батькові, прізвисько, псевдонім, андронім та позивний.

Беручи за основу класифікацію Л. Бачун, ми розрізняємо серед літературно-художніх антропонімів **вигадані та реальні**. Також ділимо аналізовані назви на такі, які належать **головним героям** (вони виступають на перший план, читач переживає життєві колізії головних героїв), і такі, які називають **другорядних героїв** (вони здебільшого виступають тлом подій).

Також ми зосередили увагу на **структурі** літературно-художніх антропонімів і виділили такі антропоформули: трилексемні, дволексемні та однолексемні. Оскільки однолексемні номінації вжиті у романі найчастіше, то звертали увагу на їхнє емоційно-експресивне забарвлення.

Слід зауважити, що оніми (у нашому дослідженні – антропоніми та топоніми) несуть чи не найбільше функційне навантаження в художньому тексті.

Існують різні класифікації літературно-художніх **антропонімів за функціями**. Враховуючи різні класифікації літературно-художніх антропонімів за функціями, у процесі аналізу онімного матеріалу, ми зосередилися на таких функціях: номінативній, характеристичній, емоційно-експресивній, ідеологічній, хронотопічній та образній.

Просторове поле художнього твору вибудовується передусім завдяки топонімам. За допомогою певних топонімів письменник локалізує події, показує подорожі та шлях героїв.

Топоніми класифікуємо за **назвами географічних об'єктів**, які вони називають. Для аналізованого роману така класифікація є найкращою, оскільки переміщення героїв у просторі та місцях подій важливі для дослідження. Спираючись на класифікацію М. Торчинського, ми зосередимося на важливих для нас назвах об'єктів, зокрема будемо враховувати хороніми (ділимо на сувереноніми, регіононіми, урбаноніми), ойконіми (розрізняємо астіоніми та

комоніми), ороніми та гідроніми (для нашого дослідження важливі потамоніми).

Функції літературно-художніх топонімів, виділяємо за Т. Можаровою: стилістично-нейтральні (номінативна функція) та стилістично марковані (хронотопна, символічна, естетична, характеризуюча (кваліфікативна, соціально-орієнтована, емоційно-орієнтована), фонова та описувально-зображувальна).

Розглянуті функції та класифікації допомагають у вивченні інформації, яку автор намагається закодувати через власні назви. Такий аналіз дозволить глибше зрозуміти зв'язок між мовою та змістом тексту, розширить наше бачення літературного твору.

РОЗДІЛ 2. АНТРОПОНІМИ В РОМАНІ «ДОЦЯ»

ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ

Роман “Доця” написаний письменницею і за сумісництвом волонтеркою – Тамарою Горіха Зерня (реальне ім’я – Тамара Дуда).

У книзі описано початок війни на Сході України, про окупацію частини Донецької та Луганської областей на весні та влітку 2014 року.

Сюжет засновано на реальних подіях, тому головним призначенням книги є репрезентувати воєнну дійсність зсередини, з погляду мешканців Донбасу, а також надати усвідомлення реальності, охопленої війною.

Дійсність, яка живе на сторінках роману “Доця” відображена в **11** літературно-художніх антропонімах на позначення головних героїв та в **131** літературно-художньому антропоніму на позначення другорядних героїв.

2.1. Структура та склад літературно-художніх антропонімів у романі

Авторка художнього твору використовує значну кількість імен з метою відображення широкого діапазону життєвих ситуацій українців у 2014 році. Це пояснює певні особливості використання літературно-художніх антропонімів: деякі імена з'являються тільки на короткий період часу, інші ідентифікують представників різних поколінь, а деякі зазнають змін та функціонують у багатьох варіантах і формах. Це наближає художній світ роману до реальності та дозволяє відтворити різноманітність життєвих ситуацій більш точно. Антропоформули несуть соціально вагому інформацію, і саме цим допомагають зрозуміти положення героя в соціумі.

Серед літературно-художніх антропонімів на позначення головних персонажів роману використовують іменування, що демонструють різні антропоформули: однолексемні, трилексемні. Дволексемні структури не зафіксовано.

До однолексемних зараховуємо такі:

- позивний: «...пишіть «Ельфом». І це було як хрестини» (с. 89);
- прізвиська: «Для всіх, включно з учителями і сусідами, я була «Ельфом»» (с. 12), «Доця, ти? – Я» (с. 232);
- повні форми особового імені: «...протягнув долоню. – Роман...» (с. 29), «Бо тепер у мене була Тетяна» (с. 127);
- варіанти особових імен людей, які є демінутимами: «...Ромчик забирав рулони...» (с. 38), «...а Ромко регоче – не вірте їй» (с. 202);
- ім'я по батькові: «...деякі легенди Борисович і вигадував...» (с. 34).

Трилексемна форма використана один раз. Антропоформула «прізвище + повна форма особового імені + ім'я по батькові» підкреслює офіційність, серйозність та додає героєві більш поважного соціального стану (у романі тут ідеться про офіційно-діловий стиль): «серйозна 25-річна жінка, себто я, Сторож Вікторія Степанівна, 1989 року народження» (с. 238).

У романі Тамара Горіха Зерня використовує багато літературно-художніх антропонімів на позначення другорядних персонажів. Для такого виду тексту (а саме роману) – це не особливість, а, навпаки, норма.

Аналізуючи літературно-художні антропоніми другорядних персонажів твору, які здебільшого виступають тлом головних подій роману та відтворюють воєнну дійсність, виокремлюємо за структурою такі літературно-художні антропоніми: однолексемні, дволексемні.

Однолексемні репрезентують повну форму особового імені: *Оксана, Марія, Петро, Марина, Сергій, Олег, Зінаїди, Богдан, Людмила та інші*; варіанти особових імен, що являють собою демінутиви та гіпокористики: *Оксанка, Маринка, Сергійчик, Богданчик, Вовчик, Петя, тьотя Зіна, Бодя, Люда, Боря, Степа, Людка, Юрка, Юлька, Наташка та інші*; прізвища: *Ахметов, Менделєєвим, Коломойський, Аваков та інші*; імена по батькові: *Степанівна, Петровна, Петрівни, Івановне та інші*; родинні прізвища: *Тонкалі, Корнійчуків та інші*; ініціали: *О. І.*; андроніми: *Марчиха*; іншомовні особові імена: *Шаміль (Джаміль), Юдзуко, Іцуки-сан, Син-дзю та інші*;

прізвиська: “Кумпель”, *Дон, Сірий та інші*; позивні: *Батя, Шрот, “Дід” та інші*.

Для аналізу антропонімів історичних та реальних осіб додатково виокремлюємо: псевдонім (*Мата Харі та інші*); колективні прізвиська (прізвисько однієї людини сприймається як колективна назва: *укропи, бандерівці та інші*).

Зазначимо, що простежується тенденція до однолексемної номінації персонажів, які є знайомими головної героїні або її сім’ї.

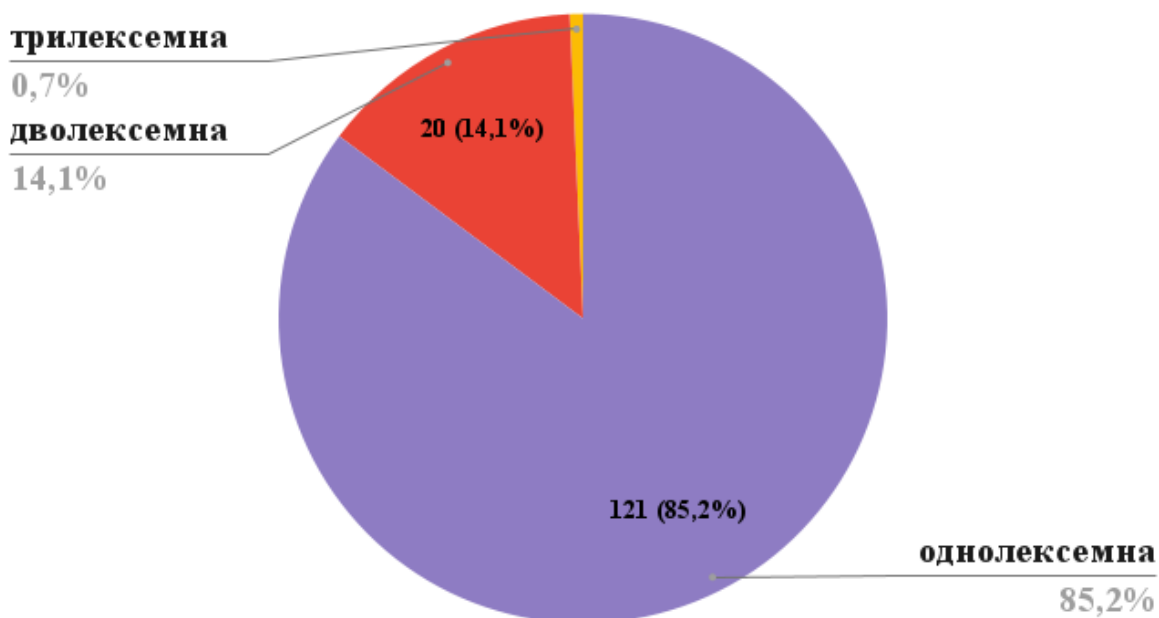
До дволексемної номінації зараховуємо: повну форму особового імені + прізвище (*Петра Тонкаля*), гіпокористику + прізвище (*Юлька Тищенко*); повну форму особового імені + ім'я по батькові (*Валентина Степанівна, Галина Степанівна, Іван Петрович, Лариса Вікторівна, Лариса Петрівна, Марія Олексіївна та інші*).

Можемо сказати, що «повну форму особового імені + ім'я по батькові» письменниця вживає, щоб підкреслити соціальний статусу особи. Ось, наприклад, так звертаються до старших за віком або шанованих героїв, таких як бухгалтер: «*Лариса Петрівна, бухгалтер на півставки, яка приходила раз на квартал і готувала звіти для податкової*» (с. 30).

Використання трилексемної структури серед номінації другорядних героїв ми не виявили.

Варто зазначити, що події в книзі відбуваються у регіоні, де населення спілкується переважно російською мовою, тому у романі представлені антропоніми, що відповідають російським варіантам імен або російській вимові власних найменувань: «*Вы кушайте, кушайте, вот конфеты, Тосенька покупал*» (с. 19), «*С этого момента, с этой минуты начальником УВД назначается Александр Викторович*» (с. 116); «*Анатольевич гений! Только куда ты поднялась, девочка, тебе нельзя!*» (с. 19). Хоча наша героїня й виросла на Рівненщині, але в зв'язку з російськомовним середовищем вона іноді також у романі послуговується російською мовою.

Відсоткове та кількісне представлення антропоформул роману подано на малюнку 2.1 (див. малюнок 2.1). Найбільше виявлено однолексемних антропоформул – 85,2 %, найменше трилексемних – 0,7 %. Дволексемних антропоформул у романі – 14,1%.



Малюнок 2.1. Структура антропоформул роману

2.2. Літературно-художні антропоніми на означення головних персонажів роману

До головних персонажів роману ми зараховуємо *Доцю*, *Борисовича*, *Романа* та *Тетяну*. Ці персонажі перебувають у центрі подій, разом працюють та задіяні протягом всього твору. Зазвичай антропоніми на означення головних персонажів твору створюються з урахуванням не лише «особистості» персонажа (як у випадку з другорядними персонажами), але і з сюжетного задуму всього твору, тому їх аналіз є особливо важливим.

Головна героїня, молода жінка, має у творі три номінації: прізвище – *Доця*, прізвище/позивний – «*Ельф*», офіційне найменування – *Сторож Вікторія Степанівна*.

На початку роману головна героїня не в захваті від власного найменування «*Ельф*»: «Для всіх, включно з учителями і сусідами, я була «*Ельфом*». Дурне дитяче назвисько, яке взялося невідь-звідки – сумніваюся, що батько сам придумав, він звертався до мене «ану ходи сюди» – приліпилося, як жуйка до волосся» (с. 12)¹. Таке прізвисько могло виникнути за характеристикою зовнішності, бо, як часто згадувалось на сторінках книги, героїню нерідко називали дитиною через її мініатюрність та низький зріст, які притаманні й міфологічним істотам – ельфам.

Пізніше, це прізвисько трансформується в позивний: «...пишіть «*Ельфом*». І це було як хрестини» (с. 89). Можемо сказати, що у цьому випадку антропонім *Ельф* виконує характеристичну функцію.

Що ж до найменування «*Доця*», то його, на нашу думку, також можна зарахувати до розряду прізвиськ. Оскільки нам не назвали в романі справжнього імені героїні, то її власною назвою є саме антропонім «*Доця*». Зі слів письменниці «*Доця*» має реальний прототип, дівчину, яка була волонтеркою, брала участь в опорі проти окупації, виконувала розвідувальні завдання та діяла в підпіллі в Донецьку на початку війни.

У цей літературно-художньому антропонім вкладений символ «дочки своєї Батьківщини», наповнений національним духом. Вона, попри різні перешкоди, допомагає своїй державі та народу втриматися на ногах. Саме так розкривається потенціал героїні – сильна духом українка, яка вірить у світле майбутнє.

Письменниця дає ще одне найменування нашій героїні, не менш символічне – *Сторож Вікторія Степанівна*.

Ім'я *Вікторія* у перекладі з латини означає «перемога», значення особового імені розкривають самі персонажі в книзі: «Я тримала в руках ідеальний паспорт; не новий, у міру потертий, із двома фотографіями. З першої на мене дивився щокатий підліток у напрасованій блузі, з другої – серйозна 25-

¹ Тут і далі в круглих дужках подаємо покликання на сторінку, звідки взяті уривки з роману *Доця* / Тамара Горіха Зерня. Вид. 4-те. К.: Білка, 2021. 288 с.

річна жінка, себто я, *Сторож Вікторія Степанівна*, 1989 року народження. – Але чому «Сторож»? – А це ми з Доном придумали, він же писав. Символічно, правда? Ти ж у нас як сторож на тих ваших висілках. – Зрозуміла. Тоді «Вікторія» – це перемога, так? А... – А це наче дочка Бандери. Патріотизм, поняла, да? – Ну і з віком ви набрехали» (с. 238).

І в прізвище авторка вкладає особливу семантику. Найменування твориться від “роду занять” героїні, через образ, який вибудувався протягом волонтерської діяльності.

Ім'я по батькові також носить символічну конотацію, адже воно натякає на зв'язок із Бандерою Степаном Андрійовичем – відомого політичного діяча, «батька України»: «...А це наче дочка Бандери. Патріотизм, поняла, да?» (с. 238). Функцію цього фонового антропоніма розглянемо далі.

Тобто літературно-художні антропоніми – *Доця, Сторож Вікторія Степанівна* – дають можливість глибше зрозуміти дії героїні та вказують на символічність образу – виконують ідеологічну функцію.

Наступний головний персонаж – це *Борисович*. Його іменують протягом усього твору лише ім'ям по батькові. Це найстарший чоловік серед усіх колег у майстерні. Така форма звертання скоріше зумовлена віком та шанобливим ставленням. З іншого боку, бачимо – це ніби вже дружня форма, бо колеги є близькими людьми і використовують антропоформулу без особового імені, яка виконує номінативну функцію: «*Борисович* із хлопцями пропадають у воєнкама» (с. 55).

Варто звернути увагу, на те, що головна героїня з особливою теплотою ставиться до *Борисовича*. Найімовірніше, таке ставлення спричинене раннім розставанням з рідним батьком, і цей чоловік якоюсь мірою замінив його призначення: «*Доця*, – раптом заговорив один із супутників. Я аж смикнулася від незвичного звертання, бо досі «доцею» була тільки для *Борисовича*» (с. 267). У цьому випадку спостерігаємо образну функцію антропоніма.

Ім'я по батькові *Борисович* твориться за допомогою суфікса -ович від особового імені Борис, яке є скороченою формою імені Борислав і означає за

однією з версій «сміливий, войовничий, борець за славу», тобто риси характеру, які властиві героєві (він сміливо боровся до самої смерті). Бачимо, що письменниця не випадково обрала таку номінацію, тому характеристична функція у цьому найменуванні також представлена: «*Борисович* — експедитор та охорона...» (с. 30).

Наступний не менш важливий персонаж твору – *Роман*. За одним з тлумачень цього імені воно означає «сильний та міцний». Тобто цей літературно-художній антропонім тісно пов'язаний з образом героя, адже *Роман* постає у творі як людина, яка є сильна духом: «*Роман* паяв і варив конструкції...» (с. 30). У поданій цитаті бачимо, що чоловікові надається характеристика працьовитої людини, отже, літературно-художній антропонім виконує характеристичну функцію. Не зважаючи на прикрий інцидент, який стався в минулому, він став професіоналом своєї справи, має широке коло спілкування й загалом насолоджується життям. Номінативну функцію простежуємо у випадку звернення до людини: «зараз Ромчик прямо при вас щось попробує, ось хоч би цей голубчик, так, *Романе?*» (с. 87).

Зазначимо використання емоційно-експресивного забарвлення імені *Роман*. Саме з таких варіантів імен читач може дізнаватися про ставлення автора (якщо від його імені ведеться оповідь) чи головного героя до інших персонажів книги, розуміти їхній соціальний статус, тобто отримувати додаткову інформацію до цілісної картини образу.

У творі авторка використовує на рівні з повною формою варіанти особового імені *Роман*, які виконують номінативну функцію у контекстах, досліджених нами: *Ромчик*, *Ромко*. Слідкуючи за вживанням цих форм можна робити висновки щодо ставлення головної героїні до цього персонажа. Наприклад, у цьому уривку простежується навмисне використання демінутива (зменшувально-пестливої форми, вираженої суфіксом), аби схилити людину на свій бік: «*Ромчику*, розумієш, нам не треба у Донецьк. Нам треба у Дніпро» (с. 89). В інших ситуаціях вживання антропоніма бачимо, як з образу незнайомої людини, образ перетворюється на близького друга: «...після чого

Ромко почав слідкувати за моїми обідами...» (с. 31), «*Ромчику*, – підійшла я до колеги...» (с. 78).

До головних персонажів належить і *Тетяна* – жінка, чию дочку випадково врятувала *Доця* від зазіхань окупанта. З цим персонажем, як і з попереднім, бачимо, що авторка в процесі знайомства змінює найменування до жінки, але шанобливість нікуди не зникає: «*Тетяну* всі поважали – і «трибунал» нашого двору, і районна шпана, продавці, охорона на стоянці.» (с. 145). Простежуємо в поданих мікроконтекстах характеристичну функцію антропоніма *Тетяна*.

Антропонім *Тетяна* виконує також номінативну функцію: «Бо тепер у мене була *Тетяна*» (с. 127). З'являються у романі ще й такі варіанти імені: *Таня* (виконує характеристичну та номінативну функції), *Танька* (виконує номінативну функцію), *Тетяни-руки-в-боки* (виконує характеристичну функцію). Якщо брати до уваги варіант *Танька*, то, на перший погляд він ніби має згрубіле забарвлення за рахунок вживання суфіксу -к-, але в говірці Донеччини це абсолютно прийнятна нейтральна форма на означення людей старшого віку, і нічого зневажливого вона немає. Варіант *Тетяни-руки-в-боки* має експресивне навантаження, бо зображує емоції героїні в певній ситуації, які потім стали її особливою рисою у творі.

Зрештою можемо зробити висновок, що літературно-художні антропоніми на позначення головних героїв у різних контекстах виконують властиві їм функції:

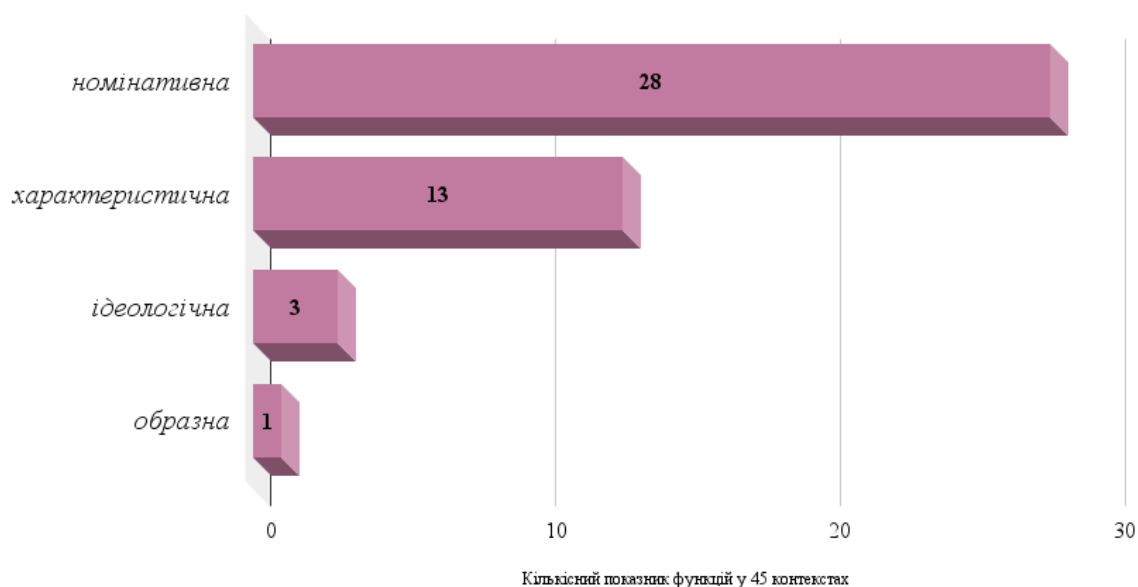
1. Характеристичну: «...я була «*Ельфом*»» (с. 12), «Більшу частину робіт *Роман* виконав сам...» (с. 78), «став наш сенсей, гуру безпеки *Борисович*» (с. 33), «...і зробило *Борисовича* відданою нянькою при Романові...» (с. 34), «...рано-вранці приїхала *Тетяна*. Висока огрядна жіночка, яка колись – може, тиждень, а може, сто років тому – була красунею» (с. 129), «Із *Танею* мені не просто пощастило, ми доповнили одна одну, як Інь і Янь, як сапка і буряк» (с. 144), «доїдала до останньої ложки під гіпнотичними поглядами старого самодура й *Тетяни-руки-в-боки*» (с. 164).

2. Номінативну: «І тут подзвонив Борисович. – *Доця*, привіт» (с. 279), «Не знаю, що їм там *Роман* показав на прощання, а я ногами зобразила реверанс» (с. 79), «...*Ромчик* забирав рулони...» (с. 38), «...після чого *Ромко* почав слідкувати за моїми обідами...» (с. 31), «. *Борисович* нам дістався як внесок Ромчика в корпоративний актив, разом із гаражем...» (с. 34), «Із *Тетяною* я познайомилася тієї ночі два тижні тому, коли ми з Анею нарешті дісталися дому» (с. 127), «Добрий день. Це *Таня*? – уточняю про всяк випадок. – Да, да!» (с. 129), «*Танька* прямо в носа тицяє ноутбук...» (с. 143).

3. Ідеологічну: «*Доця*, наші шанси завжди п'ятдесят на п'ятдесят» (с. 260), «...серйозна 25-річна жінка, себто я, *Сторож Вікторія Степанівна*...» (с. 238).

4. Образну: «*Доця*, – раптом заговорив один із супутників. Я аж смикнулася від незвичного звертання, бо досі «доцею» була тільки для *Борисовича*» (с. 267).

Кількісне співвідношення різних функцій літературно-художніх антропонімів на означення головних персонажів подано на малюнку 2.2 (див. малюнок 2.2).



Малюнок 2.2. Функції літературно-художніх антропонімів на означення головних персонажів

2.3. Літературно-художні антропоніми на означення другорядних персонажів книги

До другорядних героїв ми зараховуємо дійових осіб, які відіграють важливу роль у розвитку подій та формуванні атмосфери роману. До таких зараховуємо знайомих, родичів, деяких колег, сусідів, незнайомців, з якими головні герої зустрічаються протягом історії, та осіб, які епізодично з'являються у творі.

Для нашого дослідження важливі другорядні особи твору тому, що вони допомагають розкрити характери головних персонажів, можуть ставити перед ними виклики, або перешкоджати у досягненні цілей, а також додавати глибини сюжету. Їхня присутність розширює світ твору, дозволяючи читачеві краще розуміти контекст та обставини, що впливають на дії та розвиток головних героїв. Отже, другорядні герої допомагають збагатити сюжет і розкрити різноманітні аспекти життя персонажів та взаємовідносин між ними.

2.3.1. Функції літературно-художніх антропонімів, що позначають вигадані персонажі

Розглянемо функції літературно-художніх антропонімів, що позначають вигадані персонажі в романі «Доця» Тамари Горіха Зерня, тобто ті, які не пов'язані з реальними особами.

1. Номінативна функція.

Більшість літературно-художніх антропонімів виконують у романі лише номінативну функцію для виокремлення їх від інших героїв та для підкреслення достовірності подій. Письменниця часто називає персонажа, не акцентуючи уваги на певних його особливостях, оскільки носії таких номінацій не мають у змісті твору особливого значення й згадані в тексті один-два рази: «Видали документи замість втрачених, із дідових слів, записали його як *«Петра Тонкаля»*. Звідти й повелися наші *Тонкалі*, а хто він був насправді, якого роду,

якої нації, із яким прізвиськом – це вже невідомо, до смерті мовчав» (с. 136); «На наші зимові вікна заходила подивитися і *Валентина Степанівна...*» (с. 26).

Часто номінативну функцію виконують антропоніми, які вжиті в звертанні до особи: «*Ваня*, золотко, он туди коробки став, біля шифон'єра» (с. 102), «*Дядь Коль*, я не можу це їсти» (с. 194).

Дволексемну форму звертання використовують до старших людей: «Може, сусіди позаочі й говорили про нас, але прямо ніхто не зачіпав. Ну хіба *Степанида Вікторівна* з двадцять восьмої, але це не дивно» (с. 17); «*Марія Павлівна* знала все про всіх, як старий мафіозо» (с. 27); «На завтра ми запланували сюрприз – розгортання гігантського прапора України. Його пошила *Марія Олексіївна*, шахтарська вдова..» (с. 55).

Важливо зазначити, що зв'язковим елементом головної героїні та нової для неї домівки, Донеччини, стала бабуся. Усе нове середовище *Доці* формувалося за допомогою *Ольги Іванівни*. Спочатку *Доця* в основному звертається до своєї бабусі особовим іменем та ім'ям по батькові, тобто більш офіційно. Така форма найменування свідчить, що персонажі не дуже близькі, адже героїня познайомилася зі своєю бабусею уже в доволі дорослому віці, а дитинство вона провела без неї: «Зі скупих татових слів я зрозуміла, що його маму (а мою бабу) звали *Ольга Іванівна*, і що вони не бачилися рівно десять років...» (с. 14); «Ну що ж, буває, – зітхнула *Ольга Іванівна*. – Твій батько мав би знати, тварини в нас не приживаються» (с. 15). Антропонім *Ольга Павлівна* використовують і тоді, коли бабуся з онукою стали близькі одна одній.

Номінативну функцію виконують і гіпокористики, і прізвиська: «Я зараз міліцію викличу. Де *Наташка?*» (с. 113), «І тут *Наталя* виходить з кімнати, тримаючись за стіну» (с. 113), «*Тьотя Оля*, ви не хвилюйтесь, вона просто об одвірок вдарилася» (с. 46), «*Дон* тримає чарку біля рота й вагається, що краще – непомітно допити чи непомітно поставити назад?» (с. 115), «Я на сходи, до *Толіка*, тарабану у двері» (с. 113).

2. Характеристична функція.

Характеристична функція може вказувати на національність, відображати

риси характеру та зовнішність персонажа, показувати емоційне ставлення до нього, а також допомагає створювати часово-просторове тло твору, наприклад: «Допит вів *Шаміль* чи *Джаміль*, я не розчула» (с. 149). З цього уривку можна зробити висновок, що згадана особа скоріше всього належить до мусульманського віросповідання та за національністю або бурят, або чеченець. Тобто це є прямим посиланням на воєнну реальність Донеччини у 2014 році.

«*Іууки-сан*, я б з радістю вийшла за вас заміж...» (с. 189); «*Син-дзю*, але я не зможу забути, як ви з голим задом утікали від однієї-єдиної бджоли...» (с. 190); «Жила-була дівчинка *Юдзуко*, миле і прекрасне створіння, яка мала тільки одну особливість» (с. 189) – у цьому випадку літературно-художні антропоніми показують належність людини до японської національності, а також виражають часово-просторовий контекст – перенесення з реалій у фантастичний світ; можемо зарахувати ці найменування до казкових.

Тобто, іншомовні антропонім у романі виконують характеристичну функцію: «Це *Крейг* з ебею, ми в нього підсумки брали» (с. 141).

Наступним розглянемо андронім *Марчиха* (дружина Марка, антропонім утворено від найменування чоловіка). Можемо сказати, що антропонім функціонує для позначення старшої за віком жінки, а також для вираження ставлення персонажів один до одного: «Для кого *Марчиха*, а для кого *Марія Павлівна*» (с. 27).

Найчастіше характеристичну функцію виконують антропоніми, які або самостійно надають характеристику персонажу, або є частиною речення, в якому авторка описує героя: «Через рік народився їхній старшенький, *Богдан*. Чудесне хлоп'я, веселе й допитливе» (с. 167), «Ми їх *зайцями* називаємо. — Чого це *зайцями*? — А вони на фермі бурт з капустою знайшли, іще торішньою, от і живуть на тій капусті» (с. 89), «Фактично, *Маринка* є вітриною нашої фірми...» (с. 30), «Є люди – совість епохи, є мозок. А *Стена* була печінкою двору» (с. 17).

3. Образна функція.

Образна функція є однією з найпоширеніших серед антропонімів. Ім'я

героя допомагає створити його образ, оскільки зазвичай воно є першим, що дізнається читач. Крім того, антропонім є важливим елементом портретного опису героя: «На наші зимові вікна заходила подивитися ... і навіть Петро, він же *«Кумпель»*, – постояв, покурив, потім попросив закусити» (с. 26). *Кумпель* – це слово німецького походження, яке означає «товариш» або «колега». Воно було уживане львівськими батярами та є частиною давньої лексики львівської говірки. Прізвисько має дещо негативну конотацію, адже натякає, що персонаж полюбляє алкогольні напої.

Образна функція простежується в антропонімах на означення людей, що мають сильний характер або сильну статуру: «*Дон*, хакер на довірі, який вів сайт і фотошопив...» (с. 30); «Того дня в моєму телефоні з'явилися перші армійські контакти. *Дядя Коля...*» (с. 89).

«О привіт. А че не открываешь? – шкіритесь на всі тридцять два *Кльоцик*, легенда і кара Господня нашого району» (с. 105); «...чи то бійка, чи то люки покрали, чи то смітник підпалили – без *Кльоцика* не обійшлося» (с. 105) – у цьому випадку прізвисько надане або за інтелектуальною оцінкою (кльоцик – невелике поліно), або за улюбленою стравою персонажа (страва схожа на галушки).

Для кращого сприймання образу героя може слугувати й поширене означення з особовим іменем: «І кожен із митників відвів очі. І *старий циган дядя Жора* своїми ногами зробив дві ходки і мало не вмер від «давлення»...» (с. 138).

Тамара Горіха Зерня майстерно комбінує літературно-художні імена з апелювальною лексикою, що вже сама несе певну інформацію, розширюючи характеристику персонажів (сімейну, соціальну або професійну): «*Тьотя Зіна* належала до сердечного кола бабиних подруг і справно ходила на суботні посиденьки...» (с. 159), «*Тьотя Оля*, ви не хвилюйтесь...» (с. 46), «Тому роби закладки, скільки можеш, і, як казала *тьотя Соня*, арбайтен» (с. 35), «*Дядь Коль*, я не можу це їсти...» (с. 194).

Прізвиська в деякій мірі можуть відображати погляди людини на життя

або оцінку середовищем цих поглядів: «Ми називали її *Штундою*, Марію цю, бо вона була не від світу цього» (с. 22). Можливо, особа зазначена в романі мала нетрадиційний світогляд. Можемо навести ще один приклад прізвиська *фрау*, яке виникло через особливий стиль особи: «Позаочі її кликали «*фрау*», настільки вона вирізнялася серед нас своїми брючними костюмами та малиновими капелюшками...» (с. 50).

4. Хронотопічна функція.

У романі описані події війни й відповідно, що персонажами постають воїни, які мають особливі найменування – позивні. Ці оніми на позначення військовослужбовців даються за характером, професією, зовнішністю тощо. Вони виконують хронотопічну функцію в романі, тобто показують реальні події війни. У романі можемо виділити кілька видів позивних, враховуючи мотив їхньої номінації:

За характеристикою людини: «У нас тепер *Шрот* матеріально відповідальний за них. Розписався за всю роту» (с. 200); «Мене обійняв найстарший солдат із позивним «*Дід*» і всунув у руки металеву кружку з самогонкою» (с. 221). У наведених літературно-художніх антропонімах простежуємо тенденцію до позивних наданих за віком та зовнішнім виглядом.

За поведінкою людини: «*Батя* десь такий був, мені по плече, а *Вітька* довгий...» (с. 197). Тобто, можемо зробити висновок, що людина з позивним *Батя* створює доброзичливі стосунки та піклується про побратимів.

За світоглядом: «Добре, що дорогою трапилася «таблетка» дяді Колі з піжонським написом «*Батяри*» на борту. Ми зі львівськими «*батярами*» вже перетиналися...» (с. 194) – назва, яка походить з угорської мови, означає особу, яка має дивні погляди і робить непередбачувані дії.

Окрім позивних, хронотопічну функцію простежуємо в таких антропонімах: «питає дещо дезорієнтований «*іхтамнет*». Здається, він почав повторюватися» (с. 151), «...а *Вітька* довгий. Тобто високий, не довгий, він завжди виправляв, коли його довгим називали. Високий» (с. 197) – у цьому контексті йде мова саме про воїна, тому зараховуємо його до хронотопічної

функції.

5. Емоційно-експресивна функція.

Емоційно-експресивна функція охоплює різноманітні емоційні оцінки персонажів, які можуть бути виражені від зменшено-пестливих до грубих форм.

Демінутиви широко використовують в іменуванні, що робить ці назви численною групою варіантів імен. Тому форма демінутива використана на позначення:

Дітей: «*Богданчик* тягне валізу на коліщатках, і колеса буксують у траві» (с. 172), «Згодом «знайшлося» іще троє діток, старші *Оленка* ... менший *Сергійчик*» (с. 167);

Добре знайомих людей, подруг для персонажа: «*Лідусю*, ми не виїдемо машиною...» (с. 171), «тепер *Оксанка* сиділа на телефоні й сортувала амуніцію...» (с. 146), «Найстарший командир серед наших контактів — 30-річний *Вовчик* з Очакова, чорний від сонця, втоми і недосипу майор...» (с. 138), «Не думаю, що я б терпіла це від когось іншого, але *Маринка* особлива. Це наша ікона стилю...» (с. 30), «...с его *Светочкой* очень дружны были...» (с. 50).

Виражають експресивну функцію гіпокористики – форми імен у романі, які зазвичай використовують у неофіційному розмовному мовленні залежно від соціальної та вікової належності і можуть мати емоційне забарвлення: «*Петя* все у нас чистить, узагалі шкурок не їсть...» (с. 168), «Вы кушайте, кушайте, вот конфеты, *Тосенька* покупал» (с. 19). У двох наведених цитатах показано ставлення матерів до своїх синів.

До емоційно-експресивної функції зараховуємо ще такі варіанти особових імен: «На запах диму вийшла *Людка* з другого під'їзду» (с. 248), «А *Юлька* дзвонить чоловікові...» (с. 90), «...там була *Юлька Тищенко*, з якою ми проводили ярмарки для сиротинців» (с. 90), «*Анька!*» (с. 124).

Можемо стверджувати, що літературно-художні антропоніми в романі «Доця» Тамари Горіха Зерня виконують різні функції, залежно в якому контексті вони вжиті.

2.3.2. Функції літературно-художніх антропонімів, що позначають реальні персонажі

Реальна антропонімія також має функційне навантаження. До реальної антропонімії твору зараховуємо імена відомих людей, історичних, релігійних осіб та персонажів казок й інших творів. На нашу думку, у романі використано багато згадок про політичних діячів, що відповідно відсилає читача до описаного часового відрізка та дає підказки для інтерпретації певних подій та ситуацій твору.

Зазначимо, що ми розглядаємо таку антропонімію як тло для основних подій у романі, тому реальні люди, які згадані у романі, не виступають дійовими особами.

Можемо додати, що реальна антропонімія допомагає розкривати рівень ерудованості, особливості внутрішнього світу та світогляду персонажів.

Що ж до функцій реальних антропонімів у творі, то виділяємо такі: хронотопічну, характеристичну, номінативну.

1. Хронотопічна функція антропонімів.

Вона простежується в антропонімах, які авторка вживає з метою відтворення дійсності. Сюди зараховуємо прізвиська, котрі виникли в 2014 році: «А це наче дочка *Бандери*» (с. 238), «На одвічне питання російських класиків «кто віноват?» у сусідів була одна відповідь: «*укропи*!»» (с. 249), «В смислі «ваші»? Хто? – Так *бандерівці*. – Тю, а чого не «наші?»» (с. 135), «Ну ничего, даст Бог, спасут нас от этих *бандер*. Отобьемся» (с. 77).

Політичну ситуацію та військові дії відтворює низка антропонімів, які називають реальних людей, задіяних у подіях на Сході України, як з ворожого табору, так і українців – відомих політиків:

«Потім виступив *Бес*, похвалився успішною операцією...» (с. 84); «їх підірвали бойовики *Коломойського*...» (с. 84), «И завтра *Аваков* будет зачищать *Волноваху*» (с. 84), «Служити їй випало чи то в сестри, чи то в небоги самого *Ахметова*...» (с. 62), «Пам'ятаєш, як колись на сорти ділили при *Ющенку*?»

(с. 136).

2. Характеристична функція антропонімів.

Реальні антропоніми часто показують інтелектуальний рівень персонажа, свідчать про начитаність, обізнаність героя культурним простором своєї країни. Такі найменування дозволяють нам зробити висновки про самого героя, оскільки ці назви допомагають характеризувати героя. Спостерігаємо вживання назв людей, пов'язаних з такими інтелектуальними сферами життя як:

- художнє мистецтво: «...впізнала колаж *Параджанова*...» (с. 50), «Зі своєю комплекцією я могла б надихати *Пікассо*...» (с. 12), «Я була як «Пані з горностаєм» *да Вінчі*...» (с. 276);

- література: «Якби я побачила *Стуса*, я б йому сказала – убивай!» (с. 181), «повне зібрання *Джейн Остін* підпирало життєпис *Босха*» (с. 49), «Тому я, як *Робінзон Крузо*, притягла додому цілий склад...» (с. 250);

- історія: «Але зрештою відчула, що зараз спечуся, як *Байда Вишневецький*» (с. 225), «Кістяк «ниви» догоряв у канаві, я лежала на горбі та спостерігала за пожежею, як *Калігула*» (с. 45), «Звичайно, найкраще було б подзвонити своїм і попросити допомоги, але що ж тепер. Дзвони в рельсу, *Мата Харі*» (с. 124), «Мені хотілося скласти руки на животі, як *Аль Капоне*, відкинутися у кріслі і втомленим голосом промовити...» (с. 36);

- фольклор: «Я ходила вулицями, як той дурачок *Артюша*» (с. 245);

- філософія: «*Конфуцій* казав, не доведи Господи жити у часи перемін. Вагітною» (с. 244);

- наука: «Я знала, чому не їду, і це усвідомлення постало передімною в одну з безсонних ночей чітко і ясно, як таблиця Менделєєва перед ошалілим *Менделєєвим*» (с. 72);

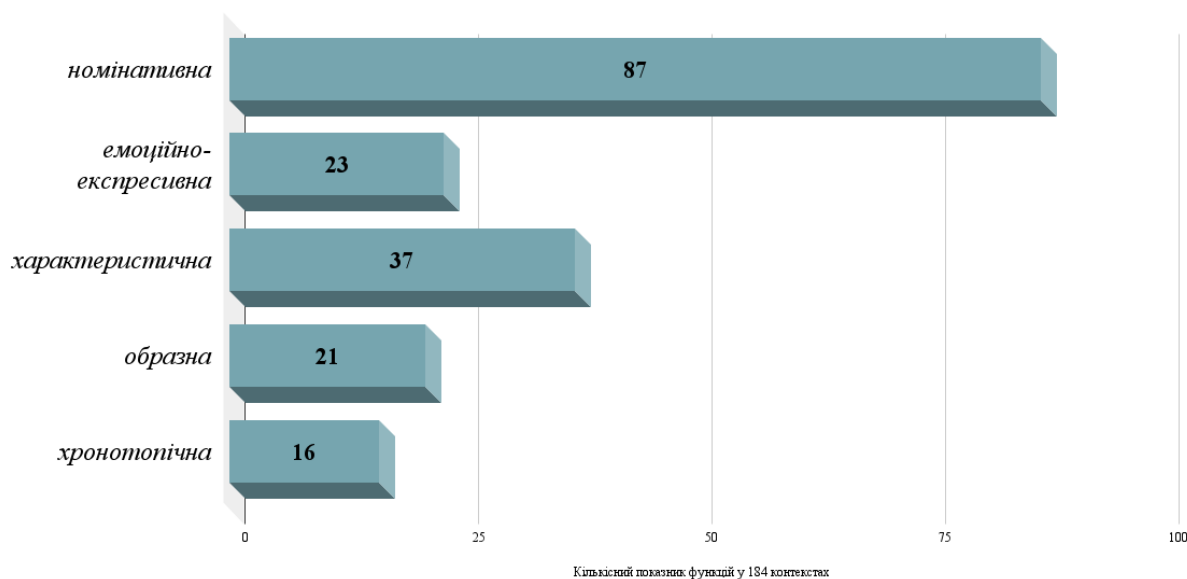
- музика: «...загундосив він голосом *Оззі Осборна*» (с. 150);

- релігія: «Ми чекали цього дня, як дитина чекає *Святого Миколая*, хоч і не ділилися своїми надіями» (с. 273).

3. Номінативна функція антропонімів.

Цікавий факт вживання авторкою назви неживого об'єкта, як живого, а

саме GPS-навігатора. Тут використаний художній прийом персоніфікації: «Протягну не вагаючись, там відключена функція запису, маршрут не відстежується. Вмикаємо, і «Соломон Самсонович» не підвів» (с. 150). У цитаті *Соломон Самсонович* виконує номінативну функцію. Найімовірніше, назва дана об'єкту з натяком на його знання і вона підкреслює мудрість персонажа. Простежуємо інтертекстуальність роману, бо тут є натяк на історичну особу – на царя Соломона.



Малюнок 2.3. Функції літературно-художніх антропонімів, що позначають другорядні персонажі

Об'єднавши функції літературно-художніх антропонімів, що позначають вигадані персонажі та реальні персонажі, можемо побачити їхнє кількісне співвідношення на малюнку 2.3 (див малюнок 2.3).

Висновки до другого розділу

У романі «Доця» Тамари Горіха Зерня ми виділили такі антропоніми: **11** на позначення головних героїв, **131** на позначення другорядних героїв. До головних ми зарахували персонажів, які перебувають у центрі сюжету та саме з ними читач переживає події. До другорядних героїв зараховуємо всіх інших: знайомі, сусіди, родичі, включаючи епізодичних або майже бездіяльних героїв

та найменування осіб з реального життя.

Щодо структури літературно-художніх антропонімів твору, то ми визначили, що основним класом є одночленні номінації, на них припадає 121 найменування (*Наталя, Петя, Комар та інші*). Дволексемні форми не є численними, всього їх 20 (*Лариса Вікторівна, Лариса Петрівна та інші*). Трилексемна назва виявлена в романі одна. Це офіційна назва головної героїні, де кожний елемент має функційне навантаження і впливає на портретну характеристику персонажа (*Сторож Вікторія Степанівна*). Можемо зробити висновок, що авторка не акцентує увагу на прізвищі чи імені по батькові, використовуючи в основному лише особове ім'я персонажа.

У своєму творі, Тамара Горіха Зерня використовує повний спектр імен - від офіційних до прізвиськ (*Кумпель*) і позивних (*Дід, Шрот*), а також описові назви з використанням апелятивної лексики (*тьотя Оля, тьотя Зіна*).

Кожен онім у літературному творі виконує важливу функцію і є неодмінним елементом тексту, який впливає на його зміст та сприйняття читачами.

Антропоніми, що окреслюють головних героїв роману, виконують такі функції: номінативну, характеристичну, ідеологічну, образну. Оскільки антропоніми можуть повторюватися у романі, то в кожному мінімальному контексті, де вони вжиті, ці оніми виконують лише одну функцію.

Найчастіше антропоніми виконують номінативну функцію (*Борисович, Доця, Роман, Тетяна, Таня, Танька, Ромчик, Ромко*), найменше виявлено образної функції (*Борисович*). Антропоніми, що виконують характеристичну функцію, часто підкреслюють особливі риси героїв (*Ельф, Роман, Таня, Тетяна, Тетяни-руки-в-боки*). Антропоніми з ідеологічною функцією репрезентують сенси, які авторка вклала в особистість героя (*Сторож Вікторія Степанівна, Доця*).

Також для нас було важливо серед антропонімів на означення другорядних героїв виділити ті, що вигадані авторкою та ті, що відповідають реальній антропонімії. Адже такий поділ є перевагою у визначенні функцій та

подій з нашого реального життя.

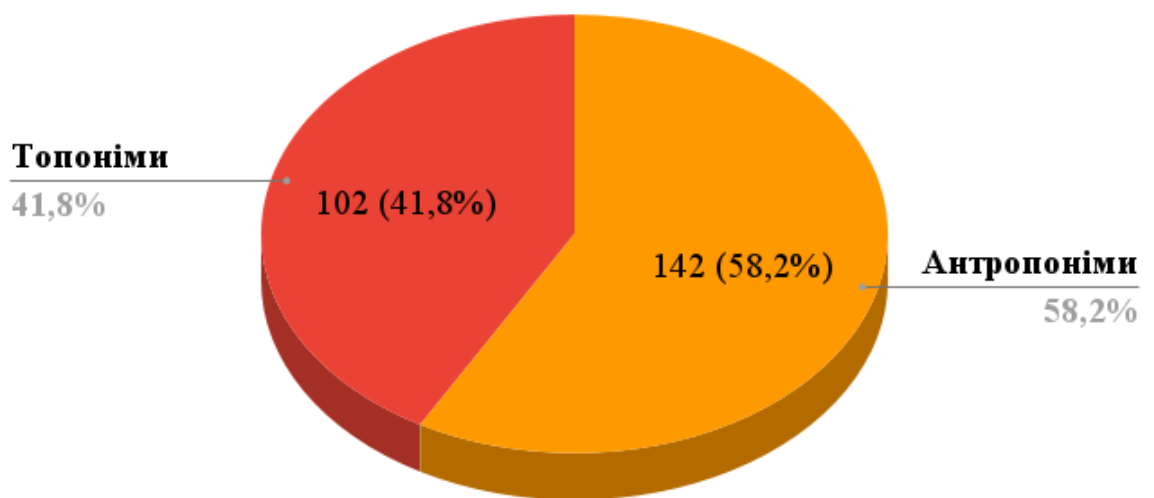
Щодо функцій другорядних героїв, то подібно до функцій головних персонажів, перше місце посідають антропноіми, що виконують номінативну функцію (*Боря, Ваня, Коля та інші*). Друге місце посідають антропоніми з характеристичною функцією (*Іцуки-сан, Марина, Маринка та інші*). Майже однакова кількість антропонімів виконують емоційно-експресивну (*Алік, Богданчик, Костік та інші*) та образну функції (*Кумпель, «біженка» Оксана, Кльоцик та інші*). У проаналізованих нами контекстах найменше виявлено хронотопічної функції (*Дід, Шрот, зайці та інші*).

Власні назви в тексті зв'язують елементи твору та доповнюють його структуру. У романі Тамари Горіха Зерня «Доця» антропоніми відіграють важливу роль у побудові структури твору, вони виступають ключовими словами, які відповідають за додаткове джерело інформації.

Отже, усі літературно-художні антропоніми, використані в художньому тексті, мають своє функційне навантаження й відіграють важливу роль у побудові твору та в сприйнятті його читачами.

РОЗДІЛ 3. ТОПОНІМІКОН РОМАНУ «ДОЦЯ» ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ

Аналіз онімного простору роману «Доця» показав, що топонімів (одиночних без контекстів) менше, ніж антропонімів (одиночних без контекстів). Зауважмо, 102 топоніми у творі є доволі великою кількістю, що свідчить про динамічний розвиток подій і зміну героями локацій. Кількісне та відсоткове співвідношення антропонімного та топонімного простору роману подано на малюнку 3.1 (див. малюнок 3.1).



Малюнок 3.1. Кількість літературно-художніх онімів (а саме топонімів та антропонімів) у романі «Доця» Тамари Горіха Зерня

У цьому розділі детально розглянемо топонімікон роману, виокремивши різні види літературно-художніх онімів на позначення географічних об'єктів і висвітливши їхню роль та функційно-стилістичне навантаження в тексті твору.

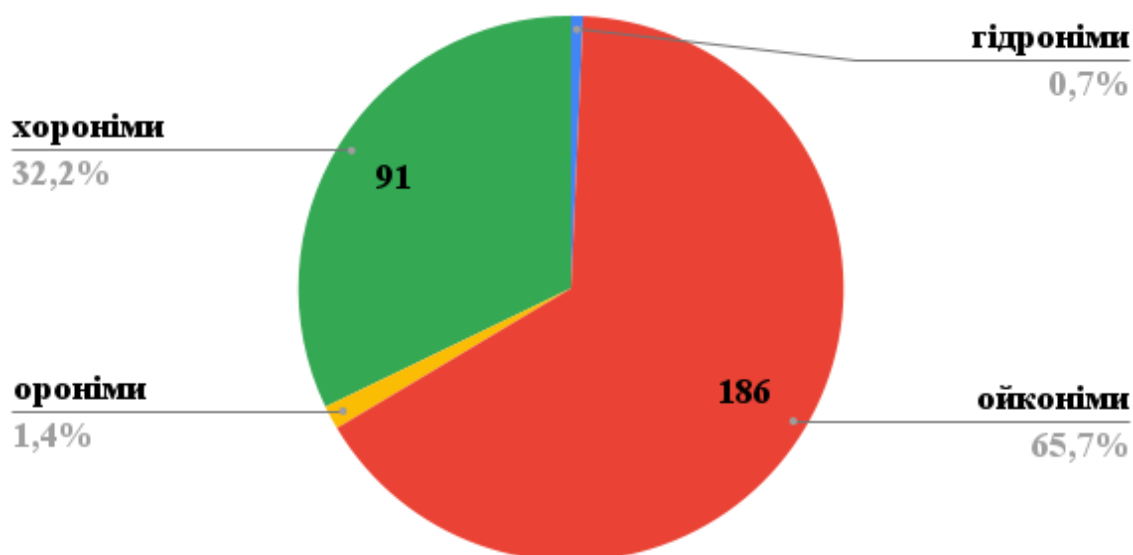
3.1. Літературно-художні оніми на позначення географічних об'єктів, їхня роль у романі

У романі «Доця» Тамари Горіха Зерня використано 102 топоніми, які ми проаналізували в 283 контекстах. Топонімікон роману складають реальні

географічні назви, оскільки твір зображує ситуацію на Сході України в 2014 році. Топоніми виступають тлом подій у романі.

У творі представлено 4 види назв географічних об'єктів: хороніми, ойконіми, ороніми, гідроніми. Усі вони важливі для розуміння читачем, де відбуваються події твору, бо саме ці території називає письменниця. Події відбуваються на Сході України в містах та селах Донеччини. У романі названі також і локальні місця, наприклад, вулиці, квартали, площі здебільшого Донецька, і зрідка Києва та Дніпра.

Кількісне та відсоткове співвідношення чотирьох видів літературно-художніх топонімів за назвами географічних об'єктів показано на малюнку 3.2 (див. малюнок 3.2).



Малюнок 3.2. Види літературно-художніх топонімів за назвами географічних об'єктів

Паралельно з подіями на Сході України письменниця згадує про столицю та інші міста України, аби показати сприйняття навколишнього світу людини, яка перебуває в центрі воєнних дій.

Частотним видом топонімів, зафіксованих у романі, є **хороніми**. Авторка використовує як назви тимчасово окупованої території та території, на якій відбуваються військові дії, так і назви адміністративних частин України: *ДНР* –

«А з другою стороною зв'язувалася? – Із ДНР?» (с. 109), «по законодавству ДНР» (с. 242); *Зона АТО* – «Зона АТО в щоденних зведеннях всихала...» (с. 238). Також хоронім вжито на позначення напрямку: «...наша «дача» у *курахівському напрямку...*» (с. 145), «...жила в *Рівненській області*» (с. 19).

Детальний опис топонімікону роману дозволив нам виокремити деякі підвиди **хоронімів**:

1. Сувереноніми, які демонструють зв'язки України з іншими незалежними державами і її роль на міжнародній арені: *Америка, Англія, Іспанія, Італія, Німеччина, Польща, Португалія, Росія, США, Чехія, Югославія*: «З *Америку* лист прийшов...» (с. 141), «футбол ... *Іспанія* проти *Португалії*» (с. 66), «...доведеться шукати її по всій *Росії*» (с. 62), «...діаспора купила в *Італії...*» (с. 137).

Простір подій окреслює суверенонім *Україна* (ужито 17 разів), адже всі події твору зображують ситуацію в нашій країні. Суверенонім *Україна* зараховуємо до символів роману: «Як же вони бояться ту *Україну*, якщо воюють навіть зі сметаною...» (с. 131), «А там уже нас *Україна* прийме такими...» (с. 136), «...у тобі самому *України* стане з головою...» (с. 181).

2. Регіононіми, які передусім пов'язані з життєвим шляхом головної героїні роману та подіями війни розв'язаною російським агресором у Криму та на Сході України: *Донбас, Волинь, Західна Україна, Крим*: «Хай забирає, та хоч би і на *Волинь...*» (с. 244), «Вы с *Западной* приехали?» (с. 19), «...в *Криму* не буде війни?» (с. 72).

На позначення історично утвореного регіону України (Донецька та Луганська області) використовується регіононім *Донбас*: «...я жителька *Донбасу...*» (с. 85), «...як сходить сонце на *Донбасі?*» (с. 39).

3. Урбаноніми, які передусім демонструють топонімний простір міста Донецька, де розвиваються основні події роману: *вулиця Приморська, вулиця Благовіщенська, Київський район, Майдан* (розмовний варіант від «площа Майдан Незалежності») та інші: «Новый пост ... на ул. *Приморская* появился» (с. 145), «...зараз на *Київський* вирулюємо» (с. 97), «Кожен стовп на *Панфілова*

заклеєний листівками...» (с. 160), «...на вулиці *Благовіщенській...*» (с. 14), «...знайомств і зв'язків *Путилівки*» (с. 27), «Аня жила з мамою на *Смолянці*» (с. 126).

Авторка не оминає і знакові місця Донецька, які є духовними символами не лише для героїні роману, а й для всієї України, зокрема йдеться про пам'ятник українському пророку Тарасу Шевченку: «Я кілька разів підходила до *пам'ятника Шевченку...*» (с. 52). Невипадково найбільше вжито урбанонімів з Донецька, оскільки головні герої діють не локально, а постійно переміщуються по різних районах міста, збираючи відповідну інформацію про ворога.

Найчисельнішими в романі є **ойконіми**, які ділимо на астіоніми (*Вінниця, Донецьк та інші*) та комоніми (*Ольгинка, Карлівка та інші*).

Серед них найвживанішим топонімом у творі є астіонім *Донецьк* (55 вжитків), оскільки це місто стає центром подій для головних героїв: «не афішували своєї присутності в *Донецьку*» (с. 34), «...нам не треба у *Донецьк*» (с. 89).

Для детального опису території Донеччини та для зображення пересування героїв авторка використовує астіоніми, що позначають назви населених пунктів Донецької області: «...вигідно купували в переляканих фермерів, і везли на *Авдіївку* ... залежно від легенди» (с. 145), «...новина про розстріл військових під *Волновахою*» (с. 84); комоніми: «...вечір я зустріла на польових дорогах *Жданівки...*» (с. 216), «ми ... дісталися *Карлівки...*» (с. 38), «Поранених доправили у *Старобешеве...*» (с. 235), «...вечір я зустріла на польових дорогах ... *Степового*» (с. 216).

Згадано й дві колишні назви Донецька – *Юзівку* та *Сталіно*: «...розповідати про *Юзівку*, у якій народилася...» (с. 49), «...*Сталіно*, у якому пройшла її молодість...» (с. 49).

Загалом **астіоніми** використані в романі для розповіді про переміщення персонажів у інші куточки України або ж для опису ситуації на інших територіях.

Астіонім *Дніпро* вжито 19 разів. Можемо звернути увагу на те, що це місто описують як межу між спокійним світом та територією, на якій ведуться військові дії: «Ядро нашої волонтерської групи так і лишилося у *Дніпрі*» (с. 146), «...виїжджаю рейсовим автобусом до *Дніпра*...» (с. 206). У романі також використана й колишня назва міста – *Дніпропетровськ*: «...У *Дніпропетровську* в мене є знайома...» (с. 63).

Топонім *Київ* постає осередком влади, адже це столиця: «...основні події відбувалися в *Києві*...» (с. 75), «...он у *Києві* барикади три місяці стояли...» (с. 139).

Є в романі стилістично забарвлений астіонім *Марік*, тобто *Маріуполь*: «*Марік* відбили!» (с. 143). *Маріуполь* – друге за розміром місто Донецької області, яке є портовим і важливим для Донеччини.

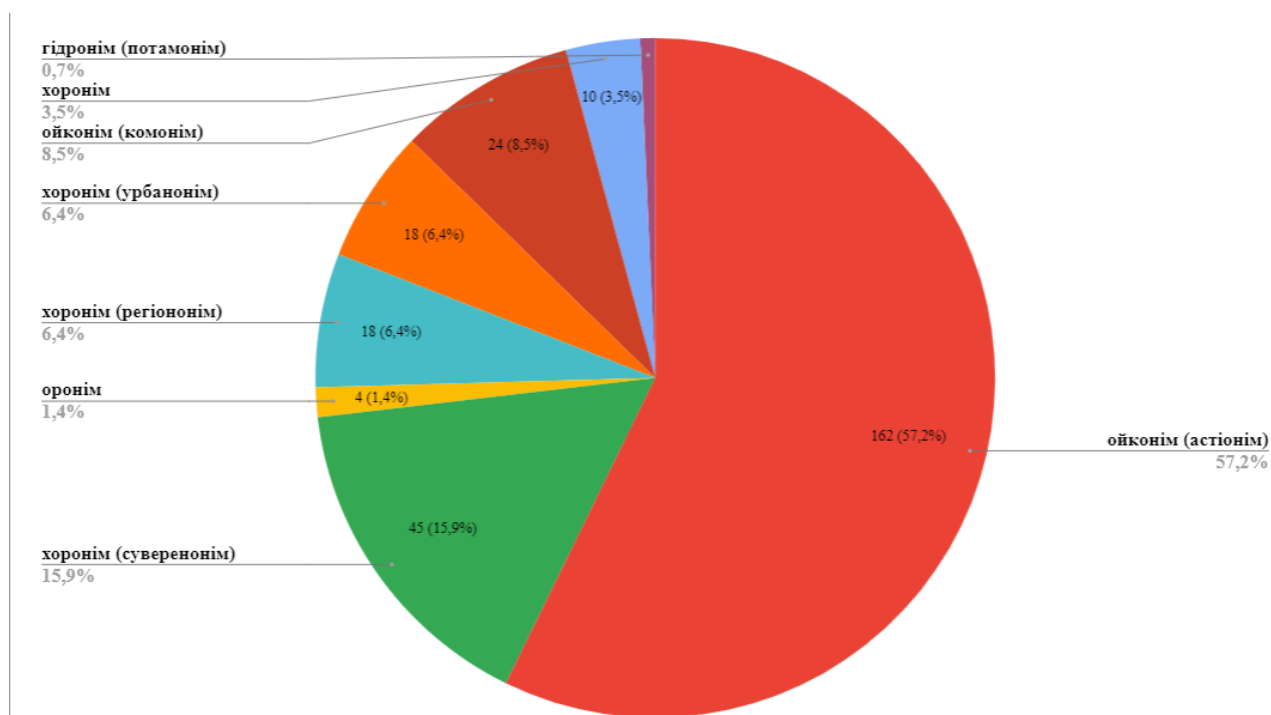
Окрім зазначених ойконімів, у тексті використано назви таких великих міст України: *Вінниця* – «Я її у психіатрію поклала, у *Вінниці*» (с. 156); *Львів* – «...привезти зі *Львова*...» (с. 134); *Маріуполь* – «Наші в *Маріуполі*, сьогодні зайняли!» (с. 143); *Одеса*, *Харків*, *Херсон*, *Миколаїв* – «Було ясно, що *Одеса* встояла, *Харків* не піддався, у *Херсоні* та *Миколаєві* наваляли сепарам» (с. 238); *Рівне* – «...через пів року виїхала в *Рівне*» (с. 111); *Сімферополь* – «З однаковою ймовірністю це міг бути й *Харків*, і *Сімферополь*» (с. 189); *Харків* – «Ми разом училися в *Харкові*...» (с. 223).

Зображаючи картини війни та окупації, авторка також використовує астіоніми та регіоніми країни-агресорки, зокрема *Москва*, *Урал*, *Ростов*: «...переповнені літаки в ... *Москву*...» (с. 76), «За *Урал*, там у мене рідня живе...» (с. 169), «...що в *Ростов* вона не поїде...» (с. 62). Деякі топоніми, зокрема астіонім *Грозний* та хоронім *Дагестан* (у значенні «Республіка Дагестан») вжиті Тамарою Горіха Зерня як алюзія на певну історичну ситуацію: «...краєвиди розбомбленого *Грозного*, перечитала спогади про першу чеченську» (с. 71), «...у мене мама з *Дагестану*» (с. 155).

Письменниця вводить у твір назви іноземних країн та міст, аби показати співпрацю України зі всім демократичним світом та допомогу нам в скрутні

часи від інших країн: *Америка* – «З Америки лист прийшов...» (с. 141), *Дубай* – «...переповнені літаки в Дубай...» (с. 76), *Іспанія* – «футбол ... Іспанія проти Португалії» (с. 66), *Італія* – «...діаспора купила в Італії...» (с. 137), *Німеччина* – «...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в Німеччині...» (с. 133), *Польща* – «Передавали ... баулами з Польщі...» (с. 137), *Рим* – «Часи такі, Крим і Рим перевернувся...» (с. 146).

Ороніми в романі використані не для опису місцевості, а для створення певного художнього ефекту, зокрема з метою метафоризації використано такі оніми: «...як по той бік *Великого каньйону*» (с. 110), «...кожна з п'ятнадцяти сходинок була персональною *Голгофою*» (с. 225). Також до оронімів зараховуємо назви шахт (зокрема для окреслення життєвих ситуацій головних героїв роману у минулому): «На кілометровій глибині *шахти Засядька* стався вибух» (с. 16), «...потрапив на переддипломну практику на *Скочинського*» (с. 96).



Малюнок 3.3. Класифікація топонімів за назвами географічних об'єктів (у 283 контекстах)

Найменша кількість топонімів у романі на позначення водних об'єктів, тобто **гідронімів**. Для локалізації подій вжито два потамоніми: «Яка ще річка? *Дніпро*. Чим не річка?» (с. 174), «...утопити його в *Кальміусі*...» (с. 117).

Відсоткове та кількісне представлення видів та підвидів літературно-художніх топонімів у контекстах за назвами географічних об'єктів показано на малюнку 3.3 (див. малюнок 3.3).

Найчисленнішим видом є ойконіми (астіоніми) – 57,2%, найменшим є гідроніми (потамоніми) – 0,7%. Авторка використала у творі багато хоронімів (урбанонімів – 6,4%; суверенонімів – 15,9%; регіононіми – 6,4%) – 32,2%. Також трапляються ойконіми (комоніми) – 8,5%, ороніми – 1,4%.

3.2. Функції літературно-художніх топонімів

Загалом літературно-художні топоніми виконують дещо інші функції, ніж антропоніми. Тому ми зосередили увагу на символічній, характеризуючій, описувально-зображальній, естетичній, фоновій, хронотопній та номінативній функціях. Зауважмо, що номінативна функція властива всім онімам. Особливо важлива хронотопна функція, оскільки вона показує воєнну дійсність, зображену в романі, та певний історичний період для України.

Аналізуючи функційне навантаження топонімів у романі «Доця» Тамари Горіха Зерня, ми послуговувалися класифікацією, запропонованою Т. Можаровою [26, с. 187], і виокремили топоніми, які виконують перераховані вище функції.

1. Топоніми, що виконують номінативну функцію.

Під час аналізу роману було виявлено, що велика кількість топонімів у романі **стилістично-нейтральні**, тобто вони виконують номінативну функцію. Такі номінації авторка використовує для зображення простору (місце перебування героїв тощо), для окреслення території і тла реальних подій. Наприклад, *Межове*, *Нетайлове*, *Пирятин*, *Донецьк*: «...ми повинні були проїхати *Межове*...» (с. 147), «...наших перехопили в *Нетайловому*» (с. 42), «У

Пирятині що, вафлі закінчилися?» (с. 203), «Вони тікали з *Донецька* з однією валізою на двох...» (с. 130)

Інша група літературно-художніх топонімів – **стилістично марковані**. У цьому випадку оніми підсилюють художнє враження від тексту та надають особливого сенсу змісту твору.

2. Топоніми, що виконують символічну функцію.

Символічну функцію виконують оніми, які вказують на незламність українського народу: *Одеса, Миколаїв, Харків, Херсон* – «Було ясно, що *Одеса* встояла, *Харків* не піддався, у *Херсоні* та *Миколаєві* навалляли сепарам» (с. 238).

У творі топонім *Україна* постає головним символом єдності та стійкості, любові до своєї країни: «Ми всі зробилися українцями, і несли свою *Україну*...» (с. 56), «Ви ж клятву давали на вірність *Україні*...» (с. 77), «Слава *Укра*...» (с. 178), «...у тобі самому *України* стане з головою...» (с. 181).

Як було зазначено вище, топонім *Дніпро* авторка використовує для зображення території, яка виступає межею між війною та мирною Україною, тому бачимо багато символіки нашої незалежної держави: «...*Дніпро* світився всіма кольорами жовто-блакитного» (с. 238).

3. Топоніми, що виконують описувально-зображальну функцію.

Оніми, які описують територію, допомагають створити цілісну картину подій і виконують описувально-зображувальну функцію: «Весняний *Донецьк* завис у повітрі...» (с. 75) – опис природи та пори року; «...вечір я зустріла на польових дорогах *Жданівки, Хрестівки, Петропавлівки і Степового*» (с. 216), «*Донецьк* виявився одноповерховим і дуже містечковим...» (с. 15) – особливості пейзажу та рельєфу.

4. Топоніми, що виконують характеризуєчу функцію.

Характеризуючу функцію поділяють на кваліфікативну, соціально-орієнтовану, емоційно-орієнтовану. Розглянемо кожну окремо:

Кваліфікативна функція полягає в тому, що топонім у мінімальному контексті показує властивості описаного географічного об'єкта. Наприклад, у тексті розповідається про розмір об'єкта, або його зовнішній вигляд: «...як по

той бік *Великого каньйону*» (с. 110), «...побачили...чорний *Хрещатик*...» (с. 53); або топонім позначає населення і вживається в переносному метонімічному значенні: «...*Донбас* іде своїм окремим шляхом...» (с. 72).

Соціально-орієнтовану, яка передбачає оцінку місцевості, та надані суспільством характеруючі ознаки: «...абревіатура «*ДНР*» увійшла в наше життя...» (с. 109), «...до бандитів чи міліції? — Ха, доця, це *Донбас*» (с. 40), «*Києва* нема, він лежить у руїнах» (с. 51), «Вони нас не розрізняють, розумієш? *Росію* та *Україну*...» (с. 135).

Емоційно-орієнтовану, тобто топонім має експресивне навантаження. Персонаж у творі, перебуваючи під певним емоційним враженням, використовує топоніми у таких контекстах: «Яка радість, ми у *Дніпрі*» (с. 190), «почалося наше зрощення і взаємне проникнення з *Донбасом*» (с. 17), «Я не сумнівалася, що *Донецьк* стане ареною воєнних дій...» (с. 71), «Відстань до *Києва* і взагалі на «материк» здавалася нездоланною...» (с. 273), «*Кременчуці*? Чому?...Прекрасне місто...» (с. 174).

5. Топоніми, що виконують естетичну функцію.

Естетичну функцію виконують топоніми, коли їх використовують як художні засоби. Серед таких засобів можемо виділити персоніфікацію, метафору, гіперболу тощо: «...кожна з п'ятнадцяти сходинок була персональною *Голгофою*» (с. 225) – метафора, «*Донецьк* лежав перед нами, як величезний неповороткий звір» (с. 67) – персоніфікація, «...утопити його в *Кальміусі*, «пустити за водою» у буквальному сенсі» (с. 117) – гіпербола, «Якби не думка, що десь в *Антверпені*...» (с. 8) – метафора. Також літературно-художні топоніми *Голгофа* та річка *Кальміус* мають естетичне значення, завдяки їхній історичній та культурній важливості.

6. Топоніми, що виконують хронотопну функцію.

Хронотопна функція топонімів відіграє важливу роль у відтворенні просторово-часового контексту в романі. Топоніми, які є назвами конкретних місць або територій, допомагають створити атмосферу історичної, географічної та культурної визначеності. Використання топонімів допомагає зрозуміти

часову послідовність подій. Літературно-художні топоніми, які виконують хронотопну функцію, створюють ментальну карту для читача, допомагаючи уявити собі місце, де розгортається дія твору.

Хронотопну функцію у творі виконують топоніми, які показують події війни в країні: «...це ж для ваших у зоні АТО...» (с. 137), «побачили стрім з *Інститутської*» (с. 53), «...*Донецьк* лишився без мобільного зв'язку...» (с. 122).

7. Топоніми, що виконують фонову функцію.

Фонове навантаження у творі мають іноземні назви, вони не є головними у створенні простору: «футбол ... *Іспанія* проти *Португалії*» (с. 66). Такі топоніми згадуються побіжно і не відіграють ніякої важливої ролі в сюжеті твору.

Висновок до третього розділу

Топонімікон роману «Доця» Тамари Горіха Зерня різноманітний і щодо представлених видів топонімів, і щодо функційного навантаження.

На відміну від антропонімів, які ми ділили на вигадані та реальні, топоніми в романі лише реальні, окрім оніма *Голгофа*, що є біблійним. Основною територією подій є Україна, окрім того, є й назви іншомовних країн та міст. Більша частина географічних назв належить Східній Україні.

За М. Торчинським ми класифікуємо літературно-художні топоніми за назвами географічних об'єктів. Класифікація 102 літературно-художніх топонімів показала, що найбільш продуктивними в тексті є хороніми та ойконіми – астіоніми (162 одиниці), сувероніми (45 одиниць), комоніми (24 одиниці), регіоніми (18). Засвідчено використання оронімів та гідронімів у незначній кількості.

Дослідження функційного навантаження топонімів роману показало, що більшість топонімів роману є стилістично-нейтральними, відповідно, вони виконують номінативну функцію. Стилійно марковані топоніми виконують у романі такі функції: характеризуючу, символічну, описувально-зображальну,

естетичну, хронотопну, фонову. Найважливішою функцією, на наш погляд, є хронотопна, адже ця функція топонімів сприяє відтворенню просторово-часового контексту твору, збагачуючи його аутентичністю та реалізмом, а також допомагаючи читачеві краще зрозуміти місце та час подій.

Структурна класифікація топонімів не є важливою, оскільки майже всі оніми є однолексемними.

Таким чином, проаналізовані топоніми відповідають реальній топонімії України, що є важливим для роману, в якому описуються історичні військові реалії країни.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши в романі «Доця» Тамари Горіха Зерня 142 літературно-художніх антропоніми в 229 контекстах та 102 літературно-художніх топоніми в 283 контекстах (мінімальних контекстів у творі занадто багато, тому нами були обрані ті, які яскраво демонструють функції онімів), ми дійшли таких висновків.

1. Назв на позначення дійових осіб у творі більше, ніж географічних об'єктів, антропонімів – 142 одноразові вжитки (58,2%), топонімів – 102 одноразові вжитки (41,4%). Однак кількісна й відсоткова різниця між ними не така вже й значна, що свідчить про динамічність роману. Завдяки наповненню тексту різними формами номінацій письменниця насичує текст дійовими особами й різноманітними локаціями, де перебувають герої чи з якими їх пов'язує життя.

2. Розподіл антропонімів за найменуваннями головних та другорядних героїв дозволив нам чіткіше описати структуру, функції літературно-художніх антропонімів, виокремити вигадані та реальні оніми в романі.

3. Аналіз структури літературно-художніх антропонімів показав, що найбільше однокорисемних номінацій – 121 антропонім (вживаний одноразово). Серед них виокремлюємо: особові імена (*Богдан, Марія та ін.*), прізвиська (*Сірий, Кльоцик та ін.*), позивні («Дід», «Ельф» та ін.), імена по батькові (*Петрівна, Степанівна та ін.*), гіпокористики (*Ромко, Бодя, Вася та ін.*), демінутиви (*Ромчик, Вовчик та ін.*), прізвища (*Комар, Тонкалі, Ахметов та ін.*). Засвідчено 20 ужитків двокорисемної структури: повна форма особового імені + ім'я по батькові (*Лариса Вікторівна, Іван Петрович та ін.*), повна форма особового імені + прізвище (*Петро Тонкаль, Василь Стус та ін.*), гіпокористика + прізвище (*Юлька Тищенко*). Трилексемне найменування зафіксовано одне (*Сторож Вікторія Степанівна*).

4. Аналіз функційного навантаження 142 літературно-художніх антропонімів роману «Доця» показав, що кожен використаний онім виконує

певну функцію, зв'язуючи елементи твору та вибудовуючи його чітку структуру. Антропоніми на позначення головних героїв та другорядних персонажів у творі виконують номінативну, характеристичну, ідеологічну, образну, хронотопічну, емоційно-експресивну функції.

Літературно-художні антропоніми на позначення головних героїв найчастіше виконують *номінативну* функцію (це 62,2% від загальної кількості антропонімів, ужитих у мінімальних контекстах): «...деякі легенди *Борисович* і вигадував...» (с. 34). Вони чітко іменують денотати і не мають додаткових асоціацій або відтінків у значеннях. *Характеристичну* функцію виконують 28,9% антропонімів, ужитих у мінімальних контекстах: «Для всіх, включно з учителями і сусідами, я була *«Ельфом»*. Дурне дитяче назвисько, яке взялося невідь-звідки...» (с. 12). Вони, як правило, вказують на культурну або національну належність особи, допомагають формувати опис певних рис її зовнішності чи характеру. а також можуть передавати ставлення персонажів один до одного.

Найменше у творі представлені *ідеологічна* функція (6,7%): «*Доця*, наші шанси завжди п'ятдесят на п'ятдесят» (с. 260), яка виявляється через здатність антропонімів відобразити та підкреслювати певні ідеї, цінності або соціокультурні настанови, що авторка намагається передати читачеві, та *образна* функція (2,2%), яка допомагає вибудовувати цілісне сприйняття портрета героя: «Я аж смикнулася від незвичного звертання, бо досі *«доцею»* була тільки для *Борисовича»* (с. 267).

Антропоніми на позначення другорядних персонажів виконують такі функції: *номінативну* («*Аня* так само тихо вийшла...» (с. 284)); *образну* («...*Сірий* розказав...» (с. 46)); *характеристичну* («Жила-була дівчинка *Юдзуко»* (с. 189)); *хронотопічну* («Мене обійняв найстарший солдат із позивним *«Дід»»* (с. 221)), яка виявляється в здатності літературно-художніх антропонімів відтворювати соціокультурний контекст історичної епохи, місцевості або середовища, де відбуваються події твору; *емоційно-експресивну* («...тепер *Оксанка* сиділа на телефоні» (с. 146), яка полягає в здатності

антропонімів передавати у творі емоції, настрої та відчуття персонажів.

Реальна антропонімія (іменування відомих людей, історичних, релігійних осіб та персонажів казок й інших творів), відтворюючи дійсність, виконує передусім *хронотопічну* (*Аваков, укrops*) та *характеристичну* (*Робінзон Крузо, Конфуцій*) функції і лише в деяких контекстах – *номінативну* (*Соломон Самсонович*).

5. Аналіз 102 топонімів у 283 контекстах показав, що вони формують часово-просторову площину твору та є потужним засобом у авторському задумі. Топоніми в романі «Доця» слугують для позначення ключових місць подій, де герої подорожують або перебувають. Це додає напруги та цікавості до розвитку сюжету, і можемо стверджувати, що топонімікон твору забезпечує динамічний розвиток подій у романі.

Виокремивши чотири види онімів за назвою географічного об'єкта, виявили, що найбільше й найчастіше в романі траплялися ойконіми, а саме 162 астіоніми (57,2% від усіх топонімів, ужитих у мінімальних контекстах): «Я її у психіатрію поклала, у *Вінниці*» (с. 156), «Народилася в селі під *Волновахою...*» (с. 144) та 24 комоніми (8,5%): «...з каністрами і флягами ходили в *Ольгинку...*» (с. 89). Хороніми є другим видом топонімів за кількістю використання в тексті – 91 ужиток (32,2%). Детальний аналіз хоронімів дозволив виділити окремі класи, зокрема: урбаноніми – 18 ужитків (6,4%): «...що вони думають про *Майдан*» (с. 52); сувереноніми – 45 ужитків (15,9%): «...його чекала доля трудового мігранта в *Польщі*» (с. 13); регіононіми – 18 ужитків (6,4%): «...прийняти реалії *Донбасу...*» (с. 16). Засвідчено використання 4 оронімів (1,4%): «глибині шахти *Засядька* стався вибух» (с. 16). І найменш вживаними у творі є гідроніми, а саме потамоніми – 0,7% («Яка ще річка? *Дніпро*. Чим не річка?» (с. 174).

8. Аналіз функційного навантаження топонімікону роману дозволив виокремити стилістично-нейтральні оніми, які виконують *номінативну* функцію («У сенсі на складі? ... У *Донецьку?*» (с. 140)), та стилістично марковані топоніми, які виконують такі функції: *характеризуючу* («Яка радість, ми у *Дніпрі*» (с. 190)); *символічну* (Ви ж клятву давали на вірність *Україні...*

(с. 77)); *описувально-зображальну* («Весняний *Донецьк* завис у повітрі...» (с. 77)); *естетичну* («Якби не думка, що десь в *Антверпені*...» (с. 8)); *хронотопну* («...гнали українську армію мало не до *Дніпра*» (с. 85)); *фонову* («футбол ... *Іспанія* проти *Португалії*» (с. 66)). Можемо стверджувати, що найважливішою функцією топонімів у романі є хронотопна. Використання у творі топоніма з певним функційним навантаженням репрезентує ідіостиль письменниці.

Отже, дослідження ономастикону роману надає широкі можливості для аналізу власних найменувань людей та географічних назв, що сприяє глибшому розумінню значення використання певної власної назви автором та демонструє складову його ідіостилю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антропоніміка. Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. Київ : Наукова думка, 2003. Т. 1. 109–110 с.
2. Бачун Л. І. Ономастикон української прози про період національно-визвольного руху першої половини ХХ ст. : дис. ... наук. ступеня д-ра філософії : 035 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2021. 700 с.
3. Белей Л. О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії ХІХ–ХХ ст. Ужгород, 1995. 120 с.
4. Белей Л. О. Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії. Ужгород, 2002. 175 с.
5. Білоусенко П. І. Німчук В. В. – учений, наставник, організатор науки. Волинь. Житомирщина. 2003. № 10. С. 5–15. URL: https://library.zu.edu.ua/vz/10/Vg_2003_10_3.pdf. (Дата доступу: 09.01.2024).
6. Вербич С. О. Українська ономастика: перспективи розвитку. Українська мова: наук.-теорет. журн. 2010. № 3. С. 73–80. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/37731/07-Verbych.pdf> (Дата доступу: 09.01.2024).
7. Галаур С. П. Регулятивна організація топонімів у сучасному художньому тексті. Лінгвостилістичні студії. Вип. 10. 2019. С. 18–28. URL: <https://doi.org/10.29038/2413-0923-2019-10-18-28>. (Дата доступу: 05.04.2024).
8. Денисюк В. В. Антропоніми в українській історіографічній традиції другої половини ХVІІ–ХVІІІ ст. : монографія. Київ : Міленіум, 2006. 203 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6655/1/Denysyuk_monografia_antropo_ni_m.pdf. (Дата доступу: 10.01.2024).
9. Дзира О. І. До історії вивчення української антропоніміки. Гілея: науковий вісник. 2013. № 72. С. 1–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_3. (Дата доступу: 11.01.2024).

10. Єфименко І. В. Українські прізвищеві назви XVI ст. / Відп. ред. О. П. Карпенко. НАН України. Інститут української мови. Київ, 2003. 168 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Yefymenko_Iryna/Ukrainski_prizvyschevi_nazvy_XVI_st.pdf. (Дата доступу: 10.01.2024).

11. Івахно Н. О. Функції антропонімів у літературних творах шкільної програми: старші класи. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. 2020. № 1 (34). С. 62–66. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-1-09>. (Дата доступу: 05.03.2024).

12. Карпенко Ю. О., Мельник М. Р. Літературна ономастика Ліни Костенко : монографія. Одеса : Астропринт, 2004. 263 с.

13. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підручник. Київ, 2006. 336 с. (Альма-матер).

14. Карпенко О. Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. Записки з ономастики: збірник наук. праць. Одеса : Астропринт, 2000. Вип. 4. С. 68–74. URL: <http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf>. (Дата доступу: 06.03.2024).

15. Коваль О. В. Функціонально-стилістичні особливості вживання онімів у поетичних творах М. Вінграновського. Мова. Одеса : Астропринт, 2016, Вип. 25. С. 68–71.

16. Колосова Г. А. Амбівалентність тлумачення терміну «фіктонім» в ономастичних дослідженнях. The 7th International scientific and practical conference “Modern science: problems and innovations”, September 20–22, 2020, Stockholm, Sweden. Stockholm : SSPG Publish, 2020. P. 340–344. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/89fea6f8-7ba9-41c7-a43f-64ebeece9754/content>. (Дата доступу: 07.03.2024).

17. Корнієнко І. А. З історії розвитку літературної ономастики. Слов'янський збірник. 2014. Вип. 18. С. 60–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/slzb_2014_18_9 (Дата доступу: 11.01.2024).

18. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Знання, 2008. 423 с.

19. Кравченко Л. О. Українська ономастика: антропоніміка : навч. посібник. Київ : Знання, 2014. 239 с.

20. Кричун Л. П. Функції антропонімів в сучасному українському сатиричному романі: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Кіровоград, 1998. 239 с.

21. Лабінська Г. М. Топоніміка : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 274 с. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Labinska.pdf>. (Дата доступу: 16.03.2024).

22. Лісова Л. О. Теоретичні засади антропоніміки як галузі мовознавства. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. 2013. № 22 (271). С. 74–80. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/5450/1/174-80.pdf>. (Дата доступу: 11.01.2024).

23. Лукаш Г. П. Ономастикон прозових творів Володимира Винниченка : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Донецький держ. ун-т. Донецьк, 1997. 178 с.

24. Малаш О. В. Офіційна та неофіційна антропонімія українців: лінгвофілософські питання. Львівський філологічний часопис. 2022. № 11. С. 128–135. URL: <https://www.inmo.org.ua/assets/files/2022/malash-ofitsiina-neofitsiina.pdf>. (Дата доступу: 06.04.2024).

25. Мельник М. Р. Функційне навантаження онімікону в поезії Ліни Костенко. Закарпатські філологічні студії / редкол.: І. М. Зимомря (гол. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2021. Вип. 15. С. 29–34. URL: <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/15/7.pdf>. (Дата доступу: 06.02.2024).

26. Можарова Т. М. Головні тенденції використання топонімів у поетичному мовленні та їхні стилістичні функції (на матеріалі поезій І. Драча). Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. 2008. Вип. 5 (52). Ч.2. С. 184–187. URL: <https://visnikkrnu.kdu.edu.ua/statti/2008-5-2/184.pdf>. (Дата доступу: 14.03.2024).

27. Мороз О. А. Топоніми в українській мові: когнітивний, прагматичний, конотативний аспекти. Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Філологія. 2011. Вип. 5. С. 45–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2011_5_13. (Дата доступу: 13.03.2024).

28. Мороз О. А. Топоніми як компоненти художнього тексту (на матеріалі роману <Сонячна Машина> В. Винниченка). Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. 2011. Вип. 15. С. 351–355. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spml_2011_15_86. (Дата доступу: 16.03.2024).

29. Немировська О. Ф. Реальні антропономіації як засіб створення алюзії в художньому контексті : на матеріалі роману Олеся Гончара "Твоя зоря". Дивослово. Українська мова й література в навчальних закладах. 2013. № 1. С. 30–32.

30. Немировська О. Ф. Топонімікон як актуалізатор художнього простору (на матеріалі роману Івана Нечуя-Левицького «Гетьман Іван Виговський»). Записки з ономастики. 2005. №8. С. 83–93. URL: <http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Nemirovs1.pdf>. (Дата доступу: 14.04.2024).

31. Ніколенко О. В. Прізвиська як соціокультурні символи. Молодий вчений. 2018. № 2(1). С. 209–212. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(1\)_52](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(1)_52). (Дата доступу: 26.01.2024).

32. Німчук В. В. Українська ономастична термінологія (проект). Київ : Наукова думка, 1966. С. 24–43.

33. Павликівська Н. М., Главацька Н. О. З історії вивчення літературної ономастики: стан та перспективи розвитку. The 4th International scientific and practical conference “Actual problems of modern science” (January 31 – February 3, 2023) Boston, USA. International Science Group. 2023. С. 324–329.

34. Павликівська Н. М. Псевдоніми й інші різновиди антропонімів. Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство. 2009. Т. 17, вип. 15(3). С. 101–105. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2009_17_15\(3\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2009_17_15(3)_19). (Дата доступу: 16.01.2024).

35. Підгородецька І. Ю., Тихоненко О. В. Трансформація українського

топонімичного простору в період 2014–2023 pp. Innovative aspects of the development of philological sciences : conference proceedings (April 5–6, 2023. Częstochowa, the Republic of Poland). Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. P. 8–11.

URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/323/8886/18590-1>.
(Дата доступу: 26.03.2024).

36. Познанська В. Д. Андроніми у східностепових говірках Донеччини. Лінгвістичні студії : збірник найкових праць. 2012. Вип. 24. С. 197–200. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/elib/local/r/r466.pdf#page=197>. (Дата доступу: 18.01.2024).

37. Попович Н. Ф. Літературно-художній антропонімікон драматичних творів В. Винниченка. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. 2015. Вип. 20. С. 75–78.

38. Савреї О. В. Функціонування топонімів у прозових творах Ольги Кобилянської. Записки з ономастики. 2005. № 9. С. 104–113. URL: <http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Savrey1.pdf>. (Дата доступу: 01.04.2024).

39. Сколоздра О. Р. Літературно-художня ономастика як предмет дослідження у вищій школі. Вісник Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка. Серія філол. 2010. Вип. 50. С. 355–360.

40. Слоньовська О. В. Слід невловимого Прометея (Міф України в літературі української діаспори 20-х–50-х років ХХ століття) : монографія. Вид. 2-ге. Івано-Франківськ : Плай; Коломия : Вік, 2007. 688 с.

41. Соприкіна В. Д. Історія і сучасний стан дослідження української антропонімії (стислий огляд). Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-у ім. Г. С. Сковороди. Харків. 2018. Вип. 48. С. 33–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2018_48_9. (Дата доступу: 25.01.2024).

42. Сюзєва Л. В. Позивні учасників організації об'єднаних сил на Донбасі. «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». Збірник тез доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів 21–22 листопада 2019 року. Львів : ЛДУ БЖД, 2019. С. 25–

27. URL: http://edu-mns.org.ua/img/news/143/Zbirnik_tez_2019.pdf#page=25. (Дата доступу: 02.02.2024).

43. Торчинський М. М. Денотатно-номінативна структура топонімікону української мови [Текст]. Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія : зб. наук. пр. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2007. С. 375–379. URL: <https://elar.khmnpu.edu.ua/handle/123456789/1065>. (Дата доступу: 27.03.2024).

44. Торчинський М. М. Історія вивчення особових імен в Україні у XIX–XX століттях. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. Хмельницький, 2020. Вип. 20. С. 53–62. URL: <http://apfr.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/5/2021/04/11.pdf> (Дата доступу: 11.02.2024).

45. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови. Частина II: Функціонування власних назв : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2009. 394 с.

46. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с.

47. Торчинський М. М. Функції власних назв у художньому мовленні. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2006. Вип. 2. С. 295–301. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24863/Torchynskyi.pdf?sequence=1>. (Дата доступу: 11.02.2024).

48. Трійняк І. І. Словник українських імен В.о. НАН України. Ін-т укр. мови; Відп. ред. Ірина Михайлівна Железняк. Київ : Довіра, 2005. 509 с.

49. Удовенко Л. О. Авторське створення топонімічного простору в художньо-історичному творі (на матеріалі роману Павла Загребельного "Диво"). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Історія України. Українознавство : історичні та філософські науки. 2012. № 1006, Вип. 15. С. 105–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhisU_2012_1006_15_17. (Дата доступу:

06.04.2024).

50. Урись Т. Ю. Топоніми як маркери національної специфіки творів сучасних українських поетів. Мова і культура. (Науковий журнал). Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго. 2016. V (180), № 18. С. 361–366. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/28622/Urys_361-367.pdf?sequence=1&isAllowed=y. (Дата доступу: 09.04.2024).

51. Усова О. О. Вживання та функції одночлених власних імен у творах М. Хвильового. Вісник Донецького університету. Серія Б : гуманітарні науки. 2003. Вип. 1. С. 72–76.

52. Фоменко О. С. Топоніми як маркери національної ідентичності: основні напрями досліджень. Національна ідентичність в мові і культурі: зб. наук. праць / за заг.ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. Київ: Талком, 2018. С. 201–206. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44076/1/Fomenko.pdf>. (Дата доступу: 23.03.2024).

53. Франко І. Я. Причинки до української ономастики. Науковий збірник, присвячений ювілею проф.М.С.Грушевськогою Львів. 1906 р. С. 185–218. URL: http://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron2.chtyvo.org.ua%2FFranko%2FPrychynky_do_ukrainskoi_onomastyky.pdf. (Дата доступу: 04.01.2024).

54. Хрустик Н. М., Петрова С. А., Серкал Т. С. Позивні українських військовослужбовців: мотиви номінації. Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія. 2021. Т. 26, вип. 2 (24). С. 104–114. URL: <http://philolvisnyk.onu.edu.ua/article/view/251860>. (Дата доступу: 15.02.2024).

55. Худаш М. Л. З історії української антропонімії. Київ : Наукова думка, 1977. 236 с.

56. Шотова-Ніколенко Г. В. Символічність топонімів у поетичному тексті (на матеріалі поезії Дж.Г. Байрона). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика: збірник наукових праць. Херсон, 2018. Вип. 34. Т.2. С. 269–273.

57. Шотова-Ніколенко Г. В. Топоніми як засіб створення і зміни часопростору в художньому творі. Наукові записки Тернопільського

національного педагогічного університету, 2017, 1 (27). С. 331-334. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8421/1/Shotova-Nikolenko.pdf>.
(Дата доступу: 17.03.2024).

58. Ющишина О. М. Історія вивчення української антропонімії та перспективи досліджень антропонімів Хмельниччини. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2019. Вип. 71(2). С. 130–145. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2019_71\(2\)__15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2019_71(2)__15). (Дата доступу: 07.02.2024).

59. Янчура Д. Ономастичні школи в Україні. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, Adam Mickiewicz University, Poznan. Poland. Vol. VI. 2018. P. 45–52.

60. Янчура Д. Функційне навантаження онімів та проблема становлення метамови літературної ономастики. *Лінгвістичні дослідження*. 2018. Вип. 47. С. 108–112.

61. Alvarez-Altman G. Literary Onomastics Typology: Analytic Guidelines to Literary Onomastics Studies. *Literary Onomastics Studies*. 1981. №1 p. 220–230. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233573282.pdf>. (Дата доступу: 18.01.2024).

62. Zbornik abstraktov z 32. Kolokvia mladych jazykovedcov (Prešov 30. 11. – 1. 12. 2023)». Prešov. 2023. 47 с. URL: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Spacilova1>. (Дата доступу: 16.05.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А. Головні герої роману «Доця» Тамари Горіха Зерня

У стовпчику 1 показаний номер за порядком, у стовпчику 2 подані літературно-художні антропоніми, у стовпчику 3 вказаний вид антропонімів, у стовпчику 4 – літературно-художні антропоніми у мікроконтекстах, у стовпчику 5 визначена структура антропонімів, у стовпчику 6 подані функції у творі літературно-художніх антропонімів, у стовпчику 7 укавана сторінка. Антропоніми розташовані в алфавітному порядку.

№	Антропоніми	Вид	Контекст	Структура	Функція у творі	Сторінка
1	2	3	4	5	6	7
1.	Борисович	ім'я по батькові	Борисович — експедитор та охорона...	однолексемна	характеристична	30
2.	Борисович	ім'я по батькові	Борисович із хлопцями пропадають у воєнкома, формують списки територіальної самооборони.	однолексемна	номінативна	55
3.	Борисович	ім'я по батькові	Дон, Олег, Ромчик, Борисович , Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44
4.	Борисович	ім'я по батькові	... і зробило Борисовича відданою нянькою при Романові, а згодом і при нас усіх.	однолексемна	характеристична	34
5.	Борисович	ім'я по батькові	Борисович нам дістався як внесок Ромчика в корпоративний актив, разом із гаражем...	однолексемна	номінативна	34
6.	Борисович	ім'я по батькові	Тим більше, деякі легенди Борисович і вигадував, щедро запускаючи у світ.	однолексемна	номінативна	34
7.	Борисович	ім'я по батькові	Сама б я їх не переконала, але на мій бік став наш сенсей, гуру безпеки Борисович , а проти Борисовича виступати нема дурних.	однолексемна	характеристична	33
8.	Борисович	ім'я по батькові	Доця, – раптом заговорив один із супутників. Я аж смикнулася від незвичного звертання, бо досі «доцею» була тільки для Борисовича .	однолексемна	образна	267

1	2	3	4	5	6	7
9.	Доця	прізвисько	— Зроблю. І знаєте що? Пішли на кухню, наллете й мені. — Пішли, доця.	однолексемна	ідеологічна	117
10.	Доця	прізвисько	— Доця, ти? — Я.	однолексемна	номінативна	232
11.	Доця	прізвисько	І наші шанси п'ятдесят на п'ятдесят? — Доця, наші шанси завжди п'ятдесят на п'ятдесят.	однолексемна	ідеологічна	260
12.	Доця	прізвисько	І тут подзвонив Борисович. — Доця, привіт. Ти вибач, дитино, але у мене дуже мало часу. Я дзвоню попрощатися.	однолексемна	номінативна	279
13.	Ельф	прізвисько	Для всіх, включно з учителями і сусідами, я була «Ельфом». Дурне дитяче назвисько, яке взялося невідь-звідки — сумніваюся, що батько сам придумав, він звертався до мене «ану ходи сюди» — приліпилося, як жуйка до волосся.	однолексемна	характеристична	12
14.	Ельф	позивний	Проковтнувши «дитину», я вперше в житті сказала вголос: пишть «Ельфом». І це було як хрестини.	однолексемна	характеристична	89
15.	Ельф	прізвисько	А хто ви? — Я так думаю, що я ельф. Один відбитий на всю голову ельф, який лишився без копійки грошей.	однолексемна	характеристична	125
16.	Роман	повна форма особового імені	Ми глянули одне на одного — Роман. Так що ти там хотіла?	однолексемна	номінативна	29
17.	Роман	повна форма особового імені	Роман паяв і варив конструкції...	однолексемна	характеристична	30
18.	Роман	повна форма особового імені	Для Романа це означало суттєве зменшення витрат на сировину...	однолексемна	номінативна	32
19.	Роман	повна форма особового імені	Більшу частину робіт Роман виконав сам...	однолексемна	характеристична	78

1	2	3	4	5	6	7
20.	Роман	повна форма особового імені	Не знаю, що їм там Роман показав на прощання, а я ногами зобразила реверанс.	однолексемна	номінативна	79
21.	Роман	повна форма особового імені	Роман , який, за словами баби Олі, «по стелі бігав, доки тебе не було» (я особисто не схвалюю такий гумор щодо людини з паралізованими кінцівками)...	однолексемна	характеристична	129
22.	Роман	повна форма особового імені	Ось зараз, дивіться, зараз Ромчик прямо при вас щось попробує, ось хоч би цей голубчик, так, Романе ?	однолексемна	номінативна	87
23.	Ромчик	демінутив	Тю, так іди до Ромчика . Золоті руки...	однолексемна	номінативна	27
24.	Ромчик	демінутив	Ромчику , розумієш, нам не треба у Донецьк. Нам треба у Дніпро.	однолексемна	номінативна	89
25.	Ромчик	демінутив	Ромчику , — підійшла я до колеги. — Треба зробити в машині тайник.	однолексемна	номінативна	78
26.	Ромчик	демінутив	... Ромчик забирав рулони...	однолексемна	номінативна	38
27.	Ромчик	демінутив	Ромчику , хлопці, а йдіть сюди.	однолексемна	номінативна	46
28.	Ромчик	демінутив	Ромчик переварив глушник...	однолексемна	номінативна	78
29.	Ромчик	демінутив	Ромчик навіть торгувався зі мною від імені клієнтки...	однолексемна	номінативна	32
30.	Ромчик	демінутив	Дон, Олег, Ромчик , Борисович, Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44
31.	Ромко	гіпокористика	Кажу — це для звітів, а Ромко регоче — не вірте їй.	однолексемна	номінативна	202
32.	Ромко	гіпокористика	...після чого Ромко почав слідкувати за моїми обідами...	однолексемна	номінативна	31

1	2	3	4	5	6	7
33.	Сторож Вікторія Степанівна	прізвище + повна форма особового імені + ім'я по батькові	Я тримала в руках ідеальний паспорт; не новий, у міру потертий, із двома фотографіями. Із першої на мене дивився шокатий підліток у напрасованій блузі, з другої — серйозна 25-річна жінка, себто я, Сторож Вікторія Степанівна , 1989 року народження. — Але чому « Сторож »? — А це ми з Доном придумали, він же писав. Символічно, правда? Ти ж у нас як сторож на тих ваших висілках. — Зрозуміла. Тоді « Вікторія » — це перемога, так? А... — А це наче дочка Бандери. Патріотизм, поняла, да?	трилексемна	ідеологічна	238
34.	Танька	гіпокористика	— Ти Таньку мою не кинь, добре? Подбай про неї з малим, я тебе прошу.	однолексемна	номінативна	280
35.	Танька	гіпокористика	Танька не слухала. Вони з Борисовичем штовхалися над борщем...	однолексемна	номінативна	135
36.	Танька	гіпокористика	— Ні, дивись, дивись! — Танька прямо в носа тицяє ноутбук. — Марік відбили!	однолексемна	номінативна	143
37.	Таня	гіпокористика	— Добрий день. Це Таня ? — уточнюю про всяк випадок. — Да, да!	однолексемна	номінативна	129
38.	Таня	гіпокористика	...усе цінне Таня продала чи віддала, намагаючись викупити дитину з підвалу.	однолексемна	номінативна	130
39.	Таня	гіпокористика	Із Танею мені не просто пощастило, ми доповнили одна одну, як Інь і Янь, як сапка і буряк.	однолексемна	характеристична	144
40.	Таня	гіпокористика	Тань , нам ніхто не допоможе.	однолексемна	номінативна	135
41.	Тетяна	повна форма особового імені	Бо тепер у мене була Тетяна .	однолексемна	номінативна	127
42.	Тетяна	повна форма особового імені	...рано-вранці приїхала Тетяна . Висока огрядна жіночка, яка колись — може, тиждень, а може, сто років тому — була красунею.	однолексемна	характеристична	129

1	2	3	4	5	6	7
43.	Тетяна	повна форма особового імені	Тетяну всі поважали — і «трибунал» нашого двору, і районна шпана, продавці, охорона на стоянці.	однолексемна	характеристична	145
44.	Тетяна	повна форма особового імені	Із Тетяною я познайомилася тієї ночі два тижні тому...	однолексемна	номінативна	127
45.	Тетяни-руки-в-боки	особове ім'я + означення	...і саджав над мискою борщу, який я доїдала до останньої ложки під гіпнотичними поглядами старого самодура й Тетяни-руки-в-боки .	однолексемна	характеристична	164

Додаток Б. Другорядні персонажі роману «Доця» Тамари Горіха Зерня

У стовпчику 1 показаний номер за порядком, у стовпчику 2 подані літературно-художні антропоніми, у стовпчику 3 вказаний вид антропонімів, у стовпчику 4 – літературно-художні антропоніми у мікроконтекстах, у стовпчику 5 визначена структура антропонімів, у стовпчику 6 подані функції у творі літературно-художніх антропонімів, у стовпчику 7 укавана сторінка. Антропоніми розташовані в алфавітному порядку.

№	Антропоніми	Вид	Контекст	Структура	Функція у творі	Сторінка
1	2	3	4	5	6	7
1.	Александр Викторович	повна форма особового імені + ім'я по батькові	С этого момента, с этой минуты начальником УВД назначается Александр Викторович .	дволексемна	номінативна	116
2.	Алік	гіпокористика	навіть не запитала, чому цим питанням не займеться її чи то Алік , чи то Павлік.	однолексемна	емоційно-експресивна	108
3.	Анатольевич	ім'я по батькові	Господи! — сплеснула руками. — Анатольевич гений! Только куда ты поднялась, девочка, тебе нельзя!	однолексемна	номінативна	231
4.	Анька	гіпокористика	Анька!	однолексемна	емоційно-експресивна	124

1	2	3	4	5	6	7
5.	Аня	гіпокористика	І. Аааааа... — закричала, як навіжена, аж самій заклало вуха. — Анька! Аня , стой, подожди! Аняяяя!!!	однолексемна	номінативна	124
6.	Аня	гіпокористика	- Аня! Ты что, мать везде ищет!	однолексемна	номінативна	125
7.	Аня	гіпокористика	. - Откуда вы меня знаете? — Я тебе не знаю. — Ну как же? Вы кричали « Аня »... — А ти Аня ? — Да. — Ти не повіриш, Аня , але просто вгадала.	однолексемна	номінативна	125
8.	Аня	гіпокористика	Аня так само тихо вийшла...	однолексемна	номінативна	284
9.	Аня	гіпокористика	посвіжіла Аня ...	однолексемна	характеристична	130
10.	баба Оля	гіпокористика + апелятив	Такою і побачила мене баба Оля — брудною, розтріпанною, з подряпанними руками і збитими колінами.	однолексемна	номінативна	15
11.	баба Оля	гіпокористика + апелятив	Баба Оля стояла за спиною, і по її щоках текли сльози.	однолексемна	образна	21
12.	баба Оля	гіпокористика + апелятив	І тут баба Оля пройшлася по сусідах, у кожну квартиру віднесла по кілька мішків — мовляв, треба допомогти.	однолексемна	образна	132
13.	баба Маша	гіпокористика + апелятив	Не знаю, як де, а тут усі дороги ведуть до баби Маші .	однолексемна	образна	27
14.	Батя	позивний	Батя десь такий був, мені по плече...	однолексемна	хронотопічна	197
15.	Батяри	позивний (збірний)	Ми зі львівськими « батярами » вже перетиналися...	однолексемна	хронотопічна	194
16.	“біженка” Оксана	означення + повна форма особового імені	А у Дніпрі я знала людей. Там була моя « біженка » Оксана ...	однолексемна	образна	90

1	2	3	4	5	6	7
17.	Богдан	повна форма особового імені	Через рік народився їхній старшенький, Богдан . Чудесне хлоп'я, веселе й допитливе, але біда — з непереносимістю глютену, тобто змалку на строгій дієті.	однолексемна	характеристична	167
18.	Богдан	повна форма особового імені	Молодець. Богдан ? — Оуууррррр...	однолексемна	номінативна	186
19.	Богданчик	демінутив	Богданчик тягне валізу на коліщатках, і колеса буксують у траві.	однолексемна	емоційно-експресивна	172
20.	Бодя	гіпокористика	За Лідєю скочили Бодя з дівчатами...	однолексемна	емоційно-експресивна	187
21.	Борис	повна форма особового імені	Це була квартира алкаша Бориса , який не просихав останні роки після смерті матері...	однолексемна	характеристична	252
22.	Боря	гіпокористика	Фактично, Боря — а це був він, судячи із залишків зеленого камуфляжу, — перетворився на скелет.	однолексемна	номінативна	252
23.	Вадік	гіпокористика	...кожна нормальна дівчина в моєму віці повинна мати Вадіка	однолексемна	номінативна	107
24.	Валентина Степанівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	На наші зимові вікна заходила подивитися і Валентина Степанівна...	дволексемна	номінативна	26
25.	Валентина Степанівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Я витріщилася на Валентину Степанівну так, ніби в неї виросла друга голова...	дволексемна	номінативна	49
26.	Ваня	гіпокористика	Ваня , золотко, он туди коробки став, біля шифон'єра.	однолексемна	номінативна	102
27.	Вася	гіпокористика	Уродили огірки, подорожчала свинина, Вася повісився.	однолексемна	номінативна	113
28.	Віталік	гіпокористика	... до нас на роботу почав ходити такий собі Віталік .	однолексемна	номінативна	18

1	2	3	4	5	6	7
29.	Віталік	гіпокористика	Подзвони все-таки своєму Віталіку .	однолексемна	номінативна	110
30.	Вітька	гіпокористика	...а Вітька довгий. Тобто високий, не довгий, він завжди виправляв, коли його довгим називали. Високий.	однолексемна	хронотопічна	197
31.	Вова	гіпокористика	Вова! — заверещала я, угледівши за рогом того самого знайомого директора.	однолексемна	номінативна	185
32.	Вовчик	демінутив	Найстарший командир серед наших контактів — 30-річний Вовчик з Очакова, чорний від сонця, втоми і недосипу майор...	однолексемна	емоційно-експресивна	138
33.	Володя	гіпокористика	Того дня в моєму телефоні з'явилися перші армійські контакти. Дядя Коля, Іван Петрович, Володя ...	однолексемна	номінативна	89
34.	Володя	гіпокористика	Ми разом училися в Харкові, а потім я у нього сина хрестив, Володьку .	однолексемна	номінативна	223
35.	Галина Степанівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	У мене взагалі тугувато з метафорами, як казала колись Галина Степанівна , наша вчителька української...	дволексемна	номінативна	162
36.	Галя	гіпокористика	Приходжу до Галі , а в неї перець фарширований.	однолексемна	номінативна	93
37.	дід Василь	повна форма особового імені + апелятив	Того ж вечора я покликала діда Василя ...	однолексемна	образна	252
38.	“Дід”	позивний	Мене обійняв найстарший солдат із позивним « Дід »...	однолексемна	хронотопічна	221
39.	Дон	прізвисько	Дон , хакер на довірі, який вів сайт і фотошопив...	однолексемна	образна	30
40.	Дон	прізвисько	Дон , Олег, Ромчик, Борисович, Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44

1	2	3	4	5	6	7
41.	Дон	прізвисько	Дон тримає чарку біля рота й вагається, що краще — непомітно допити чи непомітно поставити назад?	однолексемна	номінативна	115
42.	дядя Коля	гіпокористика + апелятив	Того дня в моєму телефоні з'явилися перші армійські контакти. Дядя Коля...	однолексемна	образна	89
43.	дядя Коля	гіпокористика + апелятив	Дядь Коль , я не можу це їсти.	однолексемна	номінативна	194
44.	Едік	гіпокористика	Маринка злітала в Єгипет із черговим чи то Едіком , чи то Вадіком .	однолексемна	номінативна	107
45.	Зайці	прізвисько	Ми їх зайцями називаємо. — Чого це зайцями ? — А вони на фермі бург з капустою знайшли, іще торішньою, от і живуть на тій капусті. Я тобі кажу, як ті зайці.	однолексемна	характеристична	89
46.	Зінаїда	повна форма особового імені	Скільки років відтоді минуло, десять? Зінаїди давно нема, загинула в пожежі.	однолексемна	номінативна	160
47.	Ивановна	ім'я по батькові	«Ну привет Ивановне ». — «Угу».	однолексемна	номінативна	77
48.	Іван Петрович	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Того дня в моєму телефоні з'явилися перші армійські контакти. ... Іван Петрович ...	дволексемна	номінативна	89
49.	“іхтамнет”	прізвисько	— Это что??? — питає дещо дезорієнтований «іхтамнет» . Здається, він почав повторюватися.	однолексемна	хронотопічна	151
50.	Іцуки-сан	іншомовне особове ім'я	Іцуки-сан , я б з радістю вийшла за вас заміж...	однолексемна	характеристична (перенесення з реалій у фантастичний світ)	189

1	2	3	4	5	6	7
51.	Кльоцик	прізвисько	О привіт. А че не открываешь? — шкіриться на всі тридцять два Кльоцик , легенда і кара Господня нашого району.	однолексемна	образна	105
52.	Кльоцик	прізвисько	...чи то бійка, чи то люки покрали, чи то смітник підпалили — без Кльоцика не обійшлося.	однолексемна	образна	105
53.	Кльоцик	прізвисько	Кльоцик! — гукаю з балкона.	однолексемна	номінативна	106
54.	Коля	гіпокористика	...сім'я прибувала: після Сергійка народився Коля .	однолексемна	номінативна	168
55.	Комар	прізвище/прізвисько	До речі, Комару я теж не сподобалася...	однолексемна	номінативна	41
56.	Комар	прізвище/прізвисько	Так у наше життя увійшов Комар . Чому « Комар » — не знаю, прізвище чи прізвисько, але так він і представився. Сухий чоловік середнього зросту, коротко стрижений, із сивиною, яку з натяжкою можна назвати ранньою, і таким виглядом, ніби він зараз когось розстріляє, от хоч би муху на вікні.	однолексемна	образна	40
57.	Корнійчуки	родинне прізвище	...там була родина Корнійчуків і колеги з художнього форуму.	однолексемна	номінативна	90
58.	Костік	гіпокористика	...смикнув першого, хто був неподалік на колесах, такого собі Костіка , напакував повний салон скарбів і рвонув у штаб-квартиру.	однолексемна	емоційно-експресивна	60
59.	Крейг	іншомовне прізвище	Це Крейг з ебею, ми в нього підсумки брали.	однолексемна	характеристична	141
60.	“Кумпель”	прізвисько	На наші зимові вікна заходила подивитися ... і навіть Петро, він же « Кумпель », — постояв, покурив, потім попросив закусити.	однолексемна	образна	26

1	2	3	4	5	6	7
61.	Лариса Вікторівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Ой, — засміялася Лариса Вікторівна ...	дволексемна	номінативна	168
62.	Лариса Вікторівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Останньою з хати вислизнула Лариса Вікторівна , але так і лишилася стояти на ганку, кутаючись у червоний махровий халат.	дволексемна	номінативна	172
63.	Лариса Петрівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Лариса Петрівна , бухгалтер на півставки, яка приходила раз на квартал і готувала звіти для податкової.	дволексемна	номінативна	30
64.	Ліда	гіпокористика	Чекайте, це ж Ліда , молочниця! Ми в неї молоко й сир беремо щосуботи.	однолексемна	номінативна	165
65.	Ліда	гіпокористика	— Бери, — поставила перед Лідою . — Бери по одному, і з усіх сил розчавлюй, щоб відразу в місиво.	однолексемна	номінативна	170
66.	Лідуся	демінутив	— Навіщо? — Лідусю , так треба. І в кожне яйце вкладай стільки злості, скільки зможеш. От прямо думай, що ти не яйця чавиш, а очі. Постарайся.	однолексемна	емоційно-експресивна	171
67.	Лідуся	демінутив	Лідусю , ми не виїдемо машиною.	однолексемна	емоційно-експресивна	184
68.	Людя	гіпокористика	1. Ми з Людюю обходили будинок двічі на день.	однолексемна	номінативна	250
69.	Людя	гіпокористика	Людя — єдина мама з дітьми, яка зосталася в домі.	однолексемна	номінативна	250
70.	Людка	гіпокористика	На запах диму вийшла Людка з другого під'їзду.	однолексемна	емоційно-експресивна	248
71.	Людмила	повна форма особового імені	Повертаю голову — поряд стоїть захекана Людмила .	однолексемна	номінативна	255

1	2	3	4	5	6	7
72.	Марина	повна форма особового імені	Марина з'явилася у майстерні через півтора роки після початку роботи.	однолексемна	номінативна	30
73.	Марина	повна форма особового імені	Марина прийшла за рекомендацією постійного клієнта...	однолексемна	номінативна	32
74.	Марина	повна форма особового імені	Послухай, — сказала мені Марина ...	однолексемна	номінативна	32
75.	Марина	повна форма особового імені	...два тижні Марина не злазить із голови: серйозне замовлення...	однолексемна	характеристична	37
76.	Марина	повна форма особового імені	Цього разу сурмачем Апокаліпсису була Марина ...	однолексемна	характеристична	106
77.	Марина	повна форма особового імені	Марино , а присядьмо на хвилинку.	однолексемна	номінативна	109
78.	Маринка	демінутив	Маринка злітала в Єгипет...	однолексемна	емоційно-експресивна	107
79.	Маринка	демінутив	Не думаю, що я б терпіла це від когось іншого, але Маринка особлива. Це наша ікона стилю...	однолексемна	емоційно-експресивна	30
80.	Маринка	демінутив	Маринка — це золото і діаманти, це сяюча біжутерія і не менш сяюча усмішка.	однолексемна	характеристична	30
81.	Маринка	демінутив	Фактично, Маринка є вітриною нашої фірми...	однолексемна	характеристична	30
82.	Марія	повна форма особового імені	...згодом «знайшлося» іще троє діток, старші Оленка та Марія , менший Сергійчик.	однолексемна	номінативна	167

1	2	3	4	5	6	7
83.	Марія	повна форма особового імені	На всі питання тато відмовчувався, тільки раз прохопився, що звали її Марія , і що вона померла молодою.	однолексемна	номінативна (мама головної героїні)	11
84.	Марія Олексіївна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	На завтра ми запланували сюрприз — розгортання гігантського прапора України. Його пошила Марія Олексіївна , шахтарська вдова...	дволексемна	номінативна	5
85.	Марія Павлівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Марія Павлівна знала все про всіх, як старий мафіозо...	дволексемна	характеристична	27
86.	Марчиха	андронім	Для кого Марчиха , а для кого Марія Павлівна.	однолексемна	характеристична (Марчиха (<дружина Марка))	27
87.	Марчиха	андронім	Саме з легкої руки Марчихи наш дім повнився порошками від ейвону та кремами від оріфлейму.	однолексемна	характеристична (Марчиха (<дружина Марка))	27
88.	Михайло Павлович	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Так далі жити не можна, — ясно побачив Михайло Павлович , — і розвинув просто паранормальну активність.	дволексемна	номінативна (тато головної героїні)	13
89.	Місько	гіпокористика	Мій Місько їй зовсім не пара, та і ніхто не пара, якщо так подумати.	однолексемна	образна (тато головної героїні)	22
90.	Місько	гіпокористика	Після того ми і роз'їхалися. Ви з батьком у Дубровиці, Міськові там роботу дали, а я сюди, до сестри.	однолексемна	номінативна (тато головної героїні)	23

1	2	3	4	5	6	7
91.	старий Місько	означення + гіпокористика	... старий Місько , тобто мій батько...	однолексемна	образна (тато головної героїні)	13
92.	Наталя	гіпокористика	І тут Наталя виходить з кімнати, тримаючись за стіну.	однолексемна	номінативна	113
93.	Наташка	гіпокористика	Що у вас відбувається? Я зараз міліцію викличу. Де Наташка ?	однолексемна	номінативна	113
94.	О.І.	ініціали	Наш сир позначався як « О.І. », себто «Ольга Іванівна»...	дволексемна	номінативна (бабуся головної героїні)	165
95.	Оксана	повна форма особового імені	Просто так повелося, що ми разом їли. Оксана забігала на вечерю до нас із бабусяю...	однолексемна	номінативна	61
96.	Оксана	повна форма особового імені	На наші зимові вікна заходила подивитися ... і Оксана з кумою...	однолексемна	номінативна	26
97.	Оксана	повна форма особового імені	...з Оксаною в принципі дружба була неможливою. Я дрібна і худа, вона втричі більша...	однолексемна	характеристична	61
98.	Оксанка	демінутив	З Оксанкою ми не дружили.	однолексемна	емоційно-експресивна	61
99.	Оксанка	демінутив	Слухай, — перекидає Оксанка посилання на харківський форум...	однолексемна	емоційно-експресивна	133
100.	Оксанка	демінутив	...тепер Оксанка сиділа на телефоні й сортувала амуніцію під...	однолексемна	емоційно-експресивна	146
101.	Олег	повна форма особового імені	Дон, Олег , Ромчик, Борисович, Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44

1	2	3	4	5	6	7
102.	Олег	повна форма особового імені	Першим забіг скупийовджений Борисович і Олег з Доном, слідом заїжджає Ромчик, на сходах йому допомагає Комар.	однолексемна	номінативна	69
103.	Олег	повна форма особового імені	Олег підійшов і обхопив ззаду так, що мало не роздушив.	однолексемна	номінативна	129
104.	Оленка	демінутив	...згодом «знайшлося» іще троє діток, старші Оленка...	однолексемна	емоційно-експресивна	167
105.	Оленка	демінутив	Так, Оленко , тепер ти. — Та знаю я, знаю, — мала закочує очі.	однолексемна	емоційно-експресивна	186
106.	Ольга Іванівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Зі скупих татових слів я зрозуміла, що його маму (а мою бабу) звали Ольга Іванівна , і що вони не бачилися рівно десять років...	дволексемна	номінативна (бабуся головної героїні)	14
107.	Ольга Іванівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Ну що ж, буває, — зітхнула Ольга Іванівна . — Твій батько мав би знати, тварини в нас не приживаються (с. 15).	дволексемна	номінативна	15
108.	Ольга Іванівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Якісний план був. Але Ольга Іванівна навідріз відмовилася рушати з місця.	дволексемна	номінативна	72
109.	Ольга Іванівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Доця, послухай. — Ольга Іванівна якось відразу поменшала, згорбилася й сіла на край ліжка.	дволексемна	номінативна	102
110.	Павлік	гіпокористика	...навіть не запитала, чому цим питанням не займеться її чи то Алік, чи то Павлік .	однолексемна	номінативна	108
111.	Софія	повна форма особового імені	Ну то йди збирайся, а ми поговоримо з пані Софією .	однолексемна	номінативна	284
112.	Петро Тонкаль	повна форма особового імені + прізвище	Видали документи замість втрачених, із дідових слів, записали його як « Петра Тонкаля ».	дволексемна	номінативна	136

1	2	3	4	5	6	7
113.	Петрівна	ім'я по батькові	Баба трохи посиділа, а потім зазбиралася до Петрівни .	однолексемна	номінативна	104
114.	Петро	повна форма особового імені	На наші зимові вікна заходила подивитися ... і навіть Петро...	однолексемна	номінативна	26
115.	Петро	повна форма особового імені	Із Петром у них закрутилося швидко, практично на моїх очах.	однолексемна	номінативна	166
116.	Петро	повна форма особового імені	Петро сів біля нас із мамою...	однолексемна	номінативна	168
117.	Петровна	ім'я по батькові	Петровні привіт від мене, не забула куму...	однолексемна	номінативна	102
118.	Петя	гіпокористика	Петя все у нас чистить, узагалі шкурок не їсть...	однолексемна	емоційно-експресивна	168
119.	Петя	гіпокористика	Це ж хороший знак, правда? Це ж мій Петя вісточку подав, що скоро буде зі мною?!	однолексемна	номінативна	255
120.	Петя	гіпокористика	...вона працювала з кабінки, а Петя налаштував техніку, тому що постійно зникав звук у навушниках...	однолексемна	номінативна	166
121.	Романов	прізвище	Начальник міліції, такий собі Романов...	однолексемна	номінативна	56
122.	Светочка	демінутив	...с его Светочкой очень дружны были...	однолексемна	номінативна	50
123.	Сергій	повна форма особового імені	...зі мною лишився один із монтажників, Сергій , зі старенькою «Нивою».	однолексемна	номінативна	39
124.	Сергій	повна форма особового імені	Сергій тільки очі виричав, коли я вихопила в нього ключі й стрибнула на водійське сидіння...	однолексемна	номінативна	42

1	2	3	4	5	6	7
125.	Сергійчик	демінутив	...згодом «знайшлося» іще троє діток ... менший Сергійчик .	однолексемна	емоційно-експресивна	167
126.	Сергійчик	демінутив	...останніми втягли мене з Сергійчиком .	однолексемна	емоційно-експресивна	187
127.	Сережка	гіпокористика	Сережку більше всіх били.	однолексемна	емоційно-експресивна	127
128.	Син-дзю	іншомовне особове ім'я	Син-дзю , але я не зможу забути, як ви з голим задом утікали від однієї-єдиної бджоли...	однолексемна	характеристична (перенесення з реалій у фантастичний світ)	190
129.	Сірий (Сергій)	прізвисько	...вижала з «ниви» 160 на ґрунтовці — мовчи, Сірий розказав, протаранила живих людей, сама влетіла в лобовуху.	однолексемна	образна	46
130.	Старий циган дядя Жора	означення + гіпокористика	І кожен із митників відвів очі. І старий циган дядя Жора своїми ногами зробив дві ходки і мало не вмер від «давлення»...	однолексемна	образна	138
131.	Степа	гіпокористика	Є люди — совість епохи, є мозок. А Степа була печінкою двору.	однолексемна	характеристична	17
132.	Степа	гіпокористика	От скажи, Степо , як воно так виходить?	однолексемна	номінативна	18
133.	Степа	гіпокористика	Наприклад, на підвал забрали Степу .	однолексемна	номінативна	253
134.	Степанида	повна форма особового імені	Саме Степанида розносила по квартирах запрошення на сепарський референдум.	однолексемна	характеристична	253
135.	Степанида Вікторівна	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Може, сусіди позаочі й говорили про нас, але прямо ніхто не зачіпав. Ну хіба Степанида Вікторівна з двадцять восьмої, але це не дивно.	дволексемна	номінативна	17

1	2	3	4	5	6	7
136.	Степанівна	ім'я по батькові	Після того ми тримали контакт із Степанівною .	однолексемна	номінативна	63
137.	Степанівна	ім'я по батькові	А у Дніпрі я знала людей ... там була Степанівна ...	однолексемна	номінативна	90
138.	Толік	гіпокористика	І Дон, Олег, Ромчик, Борисович, Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44
139.	Толік	гіпокористика	Я на сходи, до Толіка , тарабаню у двері.	однолексемна	номінативна	113
140.	Тонкалі	родинне прізвище	Звідти й повелися наші Тонкалі...	однолексемна	номінативна	136
141.	Тосенька	гіпокористика	Вы кушайте, кушайте, вот конфеты, Тосенька покупал.	однолексемна	емоційно-експресивна	19
142.	тьоть Маша	апелятив + гіпокористика	ТЬоть Маша каже, що це дідько, якого малим підкинули у людську коліску.	однолексемна	образна	105
143.	тьоть Маша	апелятив + гіпокористика	ТЬоть Маш , порадьте толкового майстра по металу.	однолексемна	номінативна	27
144.	тьотя Зіна	апелятив + гіпокористика	ТЬотя Зіна належала до сердечного кола бабиних подруг і справно ходила на суботні посиденьки...	однолексемна	образна	159
145.	тьотя Марта	апелятив + повна форма особового імені	...тьотя Марта підгортатиме картоплю.	однолексемна	образна	130
146.	тьотя Оля	апелятив + гіпокористика	ТЬотя Оля , ви не хвилюйтесь, вона просто об одвірок вдарилася.	однолексемна	номінативна	46
147.	тьотя Соня	апелятив + гіпокористика	Тому роби закладки, скільки можеш, і, як казала ТЬотя Соня , арбайтен.	однолексемна	образна	35

1	2	3	4	5	6	7
148.	фрау	прізвисько	Позаочі її кликали « фрау », настільки вона вирізнялася серед нас своїми брючними костюмами та малиновими капелюшками...	однолексемна	образна	50
149.	Шаміль (Джаміль)	іншомовне особове ім'я	Допит вів Шаміль чи Джаміль, я не розчула. Ламаною російською він питає, хто ми є і чому нас пропустили із українського боку, а нікого більше цією дорогою не пускають (с. 149).	однолексемна	характеристична	149
150.	Шаміль	іншомовне особове ім'я	Шаміль одним рухом піднімає мене на ноги і за барки тягне до багажника.	однолексемна	характеристична	153
151.	Шрот	позивний	У нас тепер Шрот матеріально відповідальний за них. Розписався за всю роту.	однолексемна	хронотопічна	200
152.	Штунда	прізвисько	Ми називали її Штундою , Марію цю, бо вона була не від світу цього.	однолексемна	образна	22
153.	Юдзуко	іншомовне особове ім'я	Жила-була дівчинка Юдзуко , миле і прекрасне створіння, яка мала тільки одну особливість.	однолексемна	характеристична (перенесення з реалій у фантастичний світ)	189
154.	Юлька	гіпокористика	А Юлька дзвонить чоловікові: «Котя! Мне нужен грузовичок!»	однолексемна	емоційно-експресивна	90
155.	Юлька Тищенко	гіпокористика + прізвище	...там була Юлька Тищенко , з якою ми проводили ярмарки для сиротинців	дволексемна	емоційно-експресивна	90
156.	Юрка	гіпокористика	Дон, Олег, Ромчик, Борисович, Сергій, Юрка з Толіком — здається, всі тут.	однолексемна	номінативна	44

Додаток В. Реальні антропоніми (імена відомих людей, історичних та релігійних осіб, персонажів казок й інших творів) роману «Доця» Тамари Горіха Зерня

У стовпчику 1 показаний номер за порядком, у стовпчику 2 подані літературно-художні антропоніми, у стовпчику 3 вказаний вид антропонімів, у стовпчику 4 – літературно-художні антропоніми у мікроконтекстах, у стовпчику 5 визначена структура антропонімів, у стовпчику 6 подані функції у творі літературно-художніх антропонімів, у стовпчику 7 указана сторінка, у стовпчику 8 поданий зміст літературно-художніх антропонімів. Антропоніми розташовані в алфавітному порядку.

№	Антропоніми	Вид	Контекст	Структура	Функція у творі	Сторінка	Зміст
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Аваков	прізвище	И завтра Аваков будет зачищать Волноваху.	однолексемна	хронотопічна	84	політична ситуація та воєнні дії
2.	Аль Капоне	іншомовне прізвище	Мені хотілося скласти руки на животі, як Аль Капоне , відкинутися у кріслі і втомленим голосом промовити...	однолексемна	характеристична	36	інтелектуальний рівень
3.	Артюша	гіпокористика	Я ходила вулицями, як той дурачок Артюша .	однолексемна	характеристична	245	фольклор
4.	Ахметов	прізвище	Служити їй випало чи то в сестри, чи то в небоги самого Ахметова ...	однолексемна	хронотопічна	62	політична ситуація та воєнні дії
5.	Ахметових	родинне прізвище	Але коли хтось із клану Ахметових ...	однолексемна	хронотопічна	62	політична ситуація та воєнні дії
6.	Байда Вишневецький	прізвище + прізвище	Я чекала до останнього, зариваючись обличчям у вогке місиво помідорів. Але зрештою відчула, що зараз спечуся, як Байда Вишневецький . Треба вилазити.	дволексемна	характеристична	225	інтелектуальний рівень
7.	Бандери	прізвище	А це наче дочка Бандери .	однолексемна	хронотопічна	238	відтворення дійсності

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	бандерівці, бандер	колективне прізвище	В смислі «ваші»? Хто?— Так бандерівці .— Тю, а чого не «наші»?	однолексемна	хронотопічна	135	політична ситуація та військові дії
9.	Бес	позивний	Потім виступив Бес , похвалився успішною операцією — з його слів, «ополченці» гнали українську армію мало не до Дніпра.	однолексемна	хронотопічна	84	політична ситуація та військові дії
10.	Босха	іншомовне прізвище	...повне зібрання Джейн Остін підпирало життєпис Босха ...	однолексемна	характеристична	49	інтелектуальний рівень
11.	Василь Стус	повна форма особового імені + прізвище	...толку з тієї перемоги, коли Василь Стус мертвий, а вони живі, і діти їхні живі, і внуки заповнили всі вулиці?	дволексемна	характеристична	180	інтелектуальний рівень
12.	да Вінчі	іншомовне прізвище	Я була як «Пані з горностаєм» да Вінчі ...	однолексемна	характеристична	276	інтелектуальний рівень
13.	Джейн Остін	іншомовне ім'я +прізвище	...повне зібрання Джейн Остін підпирало життєпис Босха...	дволексемна	характеристична	49	інтелектуальний рівень
14.	Калігула	особове ім'я	Кістяк «ниви» догоряв у канаві, я лежала на горбі та спостерігала за пожежею, як Калігула .	однолексемна	характеристична	45	інтелектуальний рівень
15.	Коломойський	прізвище	їх підірвали бойовики Коломойського ...	однолексемна	хронотопічна	84	політична ситуація та військові дії
16.	Конфуцій	псевдонім	Конфуцій казав, не доведи Господи жити у часи перемін. Вагітною.	однолексемна	характеристична	244	інтелектуальний рівень
17.	Мата Харі	псевдонім	Звичайно, найкраще було б подзвонити своїм і попросити допомоги, але що ж тепер. Дзвони в рельсу, Мата Харі .	однолексемна	характеристична	124	інтелектуальний рівень

1	2	3	4	5	6	7	8
18.	Менделєєвим	прізвище	Я знала, чому не їду, і це усвідомлення постало передімною в одну з безсонних ночей чітко і ясно, як таблиця Менделєєва перед ошалілим Менделєєвим .	однолексемна	характеристична	72	інтелектуальний рівень
19.	Оззі Озборна	іншомовне ім'я + прізвище	...загундосив він голосом Оззі Озборна . — Святі кошаки, я не бачу супутника. Ми поза гробаною зоною».	дволексемна	характеристична	150	інтелектуальний рівень
20.	Параджанова	прізвище	..впізнала колаж Параджанова...	однолексемна	характеристична	50	відтворення дійсності
21.	Пікассо	прізвище	Зі своєю комплекцією я могла б надихати Пікассо...	однолексемна	характеристична	12	інтелектуальний рівень
22.	Путін х***о	прізвисько	Та без проблем, сказала я, і написала: « Путін х***о ».	однолексемна	хронотопічна	205	політична ситуація та воєнні дії
23.	Робінзон Крузо	іншомовне ім'я + прізвище	Тому я, як Робінзон Крузо , притягла додому цілий склад, щоразу червоніючи й подумки дякуючи відсутнім господарям.	дволексемна	характеристична	250	інтелектуальний рівень
24.	Святого Миколая	теонім	Ми чекали цього дня, як дитина чекає Святого Миколая , хоч і не ділилися своїми надіями.	однолексемна	характеристична	273	інтелектуальний рівень
25.	Соломон Самсович	повна форма особового імені + ім'я по батькові	Протягну не вагаючись, там відключена функція запису, маршрут не відстежується. Вмикаємо, і « Соломон Самсонович » не підвів.	дволексемна	номінативна	150	назва неживого об'єкта
26.	Стуса	прізвище	Якби я побачила Стуса , я б йому сказала — убивай!	однолексемна	характеристична	181	інтелектуальний рівень

1	2	3	4	5	6	7	8
27.	укропи	колективне прізвисько	На одвічне питання російських класиків «кто віноват?» у сусідів була одна відповідь: « укропи ».	однолексемна	хронотопічна	249	політична ситуація та воєнні дії
28.	Ющенку	прізвище	Пам'ятаєш, як колись на сорти ділили при Ющенку ?	однолексемна	хронотопічна	136	політична ситуація

Додаток Г. Топонімікон роману «Доця» Тамари Горіха Зерня

У стовпчику 1 показаний номер за порядком, у стовпчику 2 подані літературно-художні топоніми, у стовпчику 3 – літературно-художні топоніми у мікроконтекстах, у стовпчику 4 вказаний вид топонімів, у стовпчику 5 подані функції у творі літературно-художніх топонімів, у стовпчику 6 вказана сторінка. Топоніми розташовані в алфавітному порядку.

№	Топонім	Контекст	Вид	Функція у творі	Сторінка
1	2	3	4	5	6
1.	Авдіївка	<i>...переляканих фермерів, і везли на Авдіївку ... залежно від легенди</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	145
2.	Америка (у значенні «Сполучені Штати Америки»)	<i>В Америці по 70 гривень вживані...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	133
3.	Америка (у значенні «Сполучені Штати Америки»)	<i>З Америки лист прийшов...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	141
4.	Америка (у значенні «Сполучені Штати Америки»)	<i>То політики між собою не поділили, Америка з росією...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	222
5.	Англія	<i>...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в ... Англії</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	133

1	2	3	4	5	6
6.	Антверпен	<i>Якби не думка, що десь в Антверпені...</i>	ойконім (астіонім)	естетична	8
7.	Антверпен	<i>...невідому подругу з Антверпена...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	8
8.	Великий каньйон	<i>...як по той бік Великого каньйону</i>	оронім	характеризуюча (кваліфікативна)	110
9.	Вінниця	<i>десь ... у Вінниці...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	8
10.	Вінниця	<i>Я її у психіатрію поклала, у Вінниці</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	156
11.	Волинь	<i>Хай забирає, та хоч би і на Волинь...</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	244
12.	Волноваха	<i>...новина про розстріл військових під Волновахою</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	84
13.	Волноваха	<i>...будет захищать Волноваху</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	84
14.	Волноваха	<i>Народилася в селі під Волновахою...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	144
15.	вулиця Інститутська	<i>побачили стрім з Інститутської</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	53
16.	вулиця Приморська	<i>Новый пост ... на ул. Приморская появился</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	145
17.	вулиця Благовіщенська	<i>...на вулиці Благовіщенській...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	14
18.	Галицинівка	<i>Взорванный мост в Галициновке</i>	ойконім (комонім)	номінативна	145
19.	Голгофа	<i>...кожна з п'ятнадцяти сходинок була персональною Голгофою</i>	оронім	естетична	225
20.	Горлівка	<i>...кочувала ... до Горлівки</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	51
21.	Горлівка	<i>...переляканих фермерів, і везли на ... Горлівку ... залежно від легенди</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	145
22.	Грозний	<i>...краєвиди розбомбленого Грозного, перечитала спогади про першу чеченську</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (соціально-орієнтована)	71

1	2	3	4	5	6
23.	Дагестан (у значенні «Республіка Дагестан»)	<i>...у мене мама з Дагестану</i>	хоронім	номінативна	155
24.	Дніпро	<i>...автобус до Дніпра...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	63
25.	Дніпро	<i>...знали українську армію мало не до Дніпра</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	85
26.	Дніпро	<i>Нам треба у Дніпро</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	89
27.	Дніпро	<i>А у Дніпрі я знала людей</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	90
28.	Дніпро	<i>У Дніпрі всі дороги ведуть на продуктові склади</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	93
29.	Дніпро	<i>...привезти ... у Дніпро...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	134
30.	Дніпро	<i>...ми летіли в Дніпро...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	138
31.	Дніпро	<i>Ядро нашої волонтерської групи так і лишилося у Дніпрі</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	146
32.	Дніпро	<i>...ми заїжджали у Дніпро...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	146
33.	Дніпро	<i>...отримали вантаж у Дніпрі...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	152
34.	Дніпро	<i>...посилка трекнулася в Дніпрі...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	186
35.	Дніпро	<i>Яка радість, ми у Дніпрі</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (емоційно- орієнтована)	190
36.	Дніпро	<i>...в кукурудзі під Дніпром</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	205
37.	Дніпро	<i>...віїжджаю рейсовим автобусом до Дніпра...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	206
38.	Дніпро	<i>Так двадцятьє. І ти у Дніпрі.</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	231

1	2	3	4	5	6
39.	Дніпро	<i>У Дніпрі, у лікарні</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	232
40.	Дніпро	<i>...оформили документи у Дніпрі...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	236
41.	Дніпро	<i>...Дніпро світився всіма кольорами жовто-блакитного</i>	ойконім (астіонім)	символічна	238
42.	Дніпро	<i>...ми з Тетяною гуляли Дніпром...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	245
43.	Дніпропетровськ (колишня назва міста Дніпро)	<i>...У Дніпропетровську в мене є знайома...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	63
44.	Дніпропетровськ (колишня назва міста Дніпро)	<i>...звідти всіх разом вертольотом у Дніпропетровськ...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	235
45.	ДНР	<i>А з другою стороною зв'язувалася? — Із ДНР?</i>	хоронім	хронотопна	109
46.	ДНР	<i>...аббревіатура «ДНР» увійшла в наше життя...</i>	хоронім	характеризуюча (соціально-орієнтована)	109
47.	ДНР	<i>по законодавству ДНР</i>	хоронім	хронотопна	242
48.	ДНР	<i>...наклейку «под охраной МГБ ДНР»...</i>	хоронім	хронотопна	258
49.	Донбас	<i>...прийняти реалії Донбасу...</i>	хоронім (регіононім)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	16
50.	Донбас	<i>почалося наше зрощення і взаємне проникнення з Донбасом</i>	хоронім (регіононім)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	17
51.	Донбас	<i>...як сходить сонце на Донбасі?</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	39

1	2	3	4	5	6
52.	Донбас	<i>до бандитів чи міліції? – Ха, доця, це Донбас</i>	хоронім (регіононім)	характеризуюча (соціально-орієнтована)	40
53.	Донбас	<i>...Донбас іде своїм окремим шляхом...</i>	хоронім (регіононім)	характеризуюча (кваліфікативна)	72
54.	Донбас	<i>...у легендарних степах Донбасу...</i>	хоронім (регіононім)	описувально-зображальна	80
55.	Донбас	<i>...насилно привезли на Донбасс...</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	84
56.	Донбас	<i>...я жителька Донбасу...</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	85
57.	Донбас	<i>...признав незалежність народу Донбасса</i>	хоронім (регіононім)	хронотопна	130
58.	Донбас	<i>Храни Господь Донбасс</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	140
59.	Донбас	<i>...играти єю в футбол по всьому Донбасу</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	150
60.	Донбас	<i>...на користь теорії ... аномалію на Донбасі</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	247
61.	Донецьк	<i>У Донецьку, у баби</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	14
62.	Донецьк	<i>Про існування Донецька я знала...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	14
63.	Донецьк	<i>в ... районі Донецька...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	14
64.	Донецьк	<i>Донецьк виявився одноповерховим і дуже містечковим...</i>	ойконім (астіонім)	описувально-зображальна	15
65.	Донецьк	<i>...я з Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	19
66.	Донецьк	<i>За умови, що тут, у Донецьку...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	26
67.	Донецьк	<i>не афішували своєї присутності в Донецьку</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	34

1	2	3	4	5	6
68.	Донецьк	<i>...поїхали на Донецьк</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	39
69.	Донецьк	<i>і Донецьк, яким вона його знала</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	49
70.	Донецьк	<i>підірвати шахти і затопити Донецьк</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	51
71.	Донецьк	<i>Донецьк лежав перед нами, як величезний неповороткий звір</i>	ойконім (астіонім)	естетична	67
72.	Донецьк	<i>Я не сумнівалася, що Донецьк стане ареною воєнних дій...</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	71
73.	Донецьк	<i>...базах відпочинку під Донецьком...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	72
74.	Донецьк	<i>Весняний Донецьк завис у повітрі...</i>	ойконім (астіонім)	описувально-зображальна	75
75.	Донецьк	<i>...потерпілих ... в Донецьку зросло до 26</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	77
76.	Донецьк	<i>...на виїзді з Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	83
77.	Донецьк	<i>у Донецьку бандити «повіджимали» інкасаторські машини...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	85
78.	Донецьк	<i>...нам не треба у Донецьк</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	89
79.	Донецьк	<i>...із Донецька нас із таким вантажем ніхто не випустить</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	90
80.	Донецьк	<i>...туристами, які навіть у Донецьку жили поза політикою...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	107
81.	Донецьк	<i>...після переїзду сюди, у Донецьк, я спостерігала десятки сімейних драм...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	113
82.	Донецьк	<i>...Донецьк лишився без мобільного зв'язку...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	122
83.	Донецьк	<i>...найбільш кримінальних районів Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	128

1	2	3	4	5	6
84.	Донецьк	<i>Вони тікали з Донецька з однією валізою на двох...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	130
85.	Донецьк	<i>Що мене не існує і ніколи не було, а є тільки Донецьк...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	137
86.	Донецьк	<i>...яким був Донецьк на початку літа чотирнадцятого...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	139
87.	Донецьк	<i>У сенсі на складі? ... У Донецьку?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	140
88.	Донецьк	<i>...переїхали в Донецьк..</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	145
89.	Донецьк	<i>Новый пост в Донецке...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	145
90.	Донецьк	<i>Донецк. Под электропорой в кустах как минимум один гранатометчик...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	145
91.	Донецьк	<i>...ми з Донецька сьогодні відвезли овочі...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	149
92.	Донецьк	<i>...должны были выехать, к Донецку</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	150
93.	Донецьк	<i>Колись у Донецьку ... була ворожка...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	159
94.	Донецьк	<i>А фотографій у Донецьку тепер багато</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	160
95.	Донецьк	<i>...виїжджаємо з Донецька двічі на тиждень...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	161
96.	Донецьк	<i>...все життя провела в Донецьку...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	165
97.	Донецьк	<i>...подружжя переїхало ... у село під Донецьком</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	166
98.	Донецьк	<i>...сусіди в Донецьк їхали...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	169
99.	Донецьк	<i>Уже й гойдалки не буде, і Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	170
100.	Донецьк	<i>Він усе знав про Донецьк...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	180

1	2	3	4	5	6
101.	Донецьк	<i>...хотіла взяти кілька штук у Донецьк...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	152
102.	Донецьк	<i>...склад крупного перевізника в Донецьку</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	186
103.	Донецьк	<i>...тобі не треба в Донецьк повертатися</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	191
104.	Донецьк	<i>...що ви в Донецьку живете?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	206
105.	Донецьк	<i>...потім зустрічала в різних районах Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	210
106.	Донецьк	<i>...що в Донецьку продають каченят</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	216
107.	Донецьк	<i>Коли в Донецьку почали захоплювати адмінбудівлі...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	237
108.	Донецьк	<i>А потім ми повернулися в Донецьк</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	246
109.	Донецьк	<i>...хто і для чого їде в той Донецьк...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	246
110.	Донецьк	<i>У Донецьку були цілі райони, у яких «все хараішо»</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	246
111.	Донецьк	<i>Якщо Донецьк перетворився на гетто у країні...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	247
112.	Донецьк	<i>Мені ще рано тікати з Донецька...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	268
113.	Донецьк	<i>...до Дня незалежності Донецьк буде відбито</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	273
114.	Донецьк	<i>приватний сектор на околицях Донецька</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	277
115.	Донецьк	<i>...що Україна підірвала під Донецьком атомну бомбу</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	280
116.	Дубай	<i>...переповнені літаки в Дубай...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	76
117.	Дубровиця	<i>я не користувалася популярністю у наших Дубровицях</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	12

1	2	3	4	5	6
118.	Дубровиця	<i>Ви з батьком у Дубровиці...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	23
119.	Жданівка	<i>...вечір я зустріла на польових дорогах Жданівки...</i>	ойконім (астіонім)	описувально-зображальна	216
120.	Засипне/Насипне	<i>...хотіла, щоб я метнулася у село, якесь чи то Засипне, чи то Насипне...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	216
121.	Західна Україна	<i>Вы с Западной приехали?</i>	хоронім (регіонім)	номінативна	19
122.	зона АТО	<i>...це ж для ваших у зоні АТО...</i>	хоронім	хронотопна	137
123.	зона АТО	<i>Зона АТО в щоденних зведеннях всихала...</i>	хоронім	хронотопна	238
124.	Зуївка	<i>Куда вы повернули после Зуевки?</i>	ойконім (комонім)	номінативна	149
125.	Зуївка	<i>Какой Зуевки?</i>	ойконім (комонім)	номінативна	150
126.	Зуївка	<i>Мы не проезжали Зуевку</i>	ойконім (комонім)	номінативна	150
127.	Іспанія	<i>футбол ... Іспанія проти Португалії</i>	хоронім (сувереноніми)	фонова	66
128.	Італія	<i>...діаспора купила в Італії...</i>	хоронім (сувереноніми)	фонова	137
129.	Карлівка	<i>ми ... дісталися Карлівки...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	38
130.	Київ	<i>десь ... у Києві...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	8
131.	Київ	<i>за ними з Києва приїжджали</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	23
132.	Київ	<i>Це що, у Києві знімали?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	47
133.	Київ	<i>Києва нема, він лежить у руїнах</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (соціально-орієнтована)	51
134.	Київ	<i>...«тури одного дня» на Київ</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	52

1	2	3	4	5	6
135.	Київ	<i>...обдзвонимо наших клієнтів у Києві</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	55
136.	Київ	<i>...основні події відбувалися в Києві...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	75
137.	Київ	<i>...переповнені літаки в ... Київ...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	76
138.	Київ	<i>...поверталися вже через Київ...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	107
139.	Київ	<i>...он у Києві барикади три місяці стояли...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	139
140.	Київ	<i>Бруківка стара ... Таку я бачила у Львові, і ще в Києві..</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	147
141.	Київ	<i>Звідси однаково далеко що до Києва, що до Москви</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	217
142.	Київ	<i>...або «наши мальчики» завоюють Київ...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	250
143.	Київ	<i>Відстань до Києва і взагалі на «материк» здавалася нездоланною...</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	273
144.	Київ	<i>...ми заночуємо в Києві</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	285
145.	Київський район	<i>Жити ми мали в Київському районі...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	14
146.	Київський район	<i>...зараз на Київський вирулюємо</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	97
147.	Краматорськ	<i>У Краматорську сепаратисти ... зайняли міськраду</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	77
148.	Краматорськ	<i>...ми були у розвідників під Краматорськом...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	178
149.	Красногорівка	<i>...мы так выедем на Красногоровку?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	211
150.	Красногорівка	<i>Ми вибралися з Красногорівки...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	213
151.	Кременчук	<i>...квартиру на перший час знайшли, у Кременчуці</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	174

1	2	3	4	5	6
152.	Кременчук	<i>Кременчуці? Чому?...Прекрасне місто...</i>	ойконім (астіонім)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	174
153.	Кременчук	<i>перевезти весь скарб ... у Кременчук</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	177
154.	Кременчук	<i>...проплачений бусик до Кременчука...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	191
155.	Крим	<i>...в Криму не буде війни?</i>	хоронім (регіононім)	хронотопна	72
156.	Крим	<i>...основні події відбувалися в ... та Криму..</i>	хоронім (регіононім)	хронотопна	75
157.	Крим	<i>Часи такі, Крим і Рим перевернувся...</i>	хоронім (регіононім)	хронотопна	146
158.	Курахівський напрямок	<i>...наша «дача» у курахівському напрямку...</i>	хоронім	номінативна	145
159.	Курахове	<i>За Кураховим розмови припинилися...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	246
160.	Ленінський район	<i>...біля колишньої військової частини в Ленінському районі</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	140
161.	Львів	<i>приїжджали зі Львова</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	23
162.	Львів	<i>...привезти зі Львова...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	134
163.	Львів	<i>Бруківка стара ... Таку я бачила у Львові...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	147
164.	Мадрид	<i>десь ... у Мадриді...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	8
165.	Майдан розмовний варіант від «площа Майдан Незалежності»)	<i>Ніби Майдан, але темно, не розбереш...</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	47
166.	Майдан (розмовний варіант від «площа Майдан Незалежності»)	<i>На Майдані спалили «наших ребят»...</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	51

1	2	3	4	5	6
167.	Майдан (розмовний варіант від «площа Майдан Незалежності»)	<i>...що вони думають про Майдан</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	52
168.	Майдан (розмовний варіант від «площа Майдан Незалежності»)	<i>...тіла на Майдані...</i>	хоронім (урбанонім)	хронотопна	53
169.	Макіївка	<i>...переляканих фермерів, і везли на ... Макіївку ... залежно від легенди</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	145
170.	Макіївка	<i>...вискочити на трасу за Макіївкою</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	147
171.	Марік (у значенні «Маріуполь»)	<i>Марік відбили!</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	143
172.	Маріуполь	<i>...основні події відбувалися в ... Маріуполі...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	75
173.	Маріуполь	<i>Наші в Маріуполі, сьогодні зайняли!</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	143
174.	Маріуполь	<i>...щоб наші зупинилися в Маріуполі</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	144
175.	Маріуполь	<i>...про злочин тепер подають у Маріуполі...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	161
176.	Межове	<i>...ми повинні були проїхати Межове...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	147
177.	Миколаїв	<i>Було ясно ... Миколаєві наваляли сепарам...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	238
178.	Москва	<i>...переповнені літаки в ... Москву...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	76
179.	Москва	<i>Звідси однаково далеко що до Києва, що до Москви</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	217
180.	Москва	<i>...зубы делала в Москве по полису...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	253
181.	Невельське	<i>...рвонули на Невельське</i>	ойконім (комонім)	номінативна	42

1	2	3	4	5	6
182.	Невельське	<i>...у районі Невельського</i>	ойконім (комонім)	номінативна	42
183.	Нетайлове	<i>заблокували на в'їзді у Нетайлове</i>	ойконім (комонім)	номінативна	44
184.	Нетайлове	<i>...наших перехопили в Нетайловому</i>	ойконім (комонім)	номінативна	42
185.	Німеччина	<i>...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в Німеччині...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	133
186.	Новоросія	<i>слава Новоросиш</i>	хоронім	номінативна	140
187.	Новотроїцьке	<i>За Новотроїцьким повернули...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	86
188.	Одеса	<i>...основні події відбувалися ... в Одесі...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	75
189.	Одеса	<i>Було ясно, що Одеса встояла...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	238
190.	Ольгинка	<i>...жителі не пустили їх в Ольгинку</i>	ойконім (комонім)	номінативна	85
191.	Ольгинка	<i>...повернули на Ольгинку</i>	ойконім (комонім)	номінативна	86
192.	Ольгинка	<i>...з каністрами і флягами ходили в Ольгинку...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	89
193.	Очаків	<i>...30-річний Вовчик з Очакова...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	138
194.	пам'ятник Леніну	<i>...біля пам'ятника Леніну...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	212
195.	пам'ятник Шевченку	<i>Я кілька разів підходила до пам'ятника Шевченку...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	52
196.	Перемишль	<i>квиток на бусік до Перемишля</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	13
197.	Петропавлівка	<i>...вечір я зустріла на польових дорогах ... Петропавлівки...</i>	ойконім (комонім)	описувально-зображальна	216
198.	Пирятин	<i>Куди це він вафлі пересилає? У Пирятин?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	203
199.	Пирятин	<i>У Пирятині що, вафлі закінчилися?</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	203

1	2	3	4	5	6
200.	площа Леніна	<i>...стоячи на площі Леніна...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	62
201.	Польща	<i>його чекала доля трудового мігранта в Польщі</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	13
202.	Польща	<i>...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в ... Польщі...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	133
203.	Польща	<i>Передавали ... баулами з Польщі...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	137
204.	Португалія	<i>футбол ... Іспанія проти Португалії</i>	хоронім (сувереноніми)	фонова	66
205.	проспект Панфілова	<i>Кожен стовп на Панфілова заклеєний листівками...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	160
206.	Путилівка	<i>знайомств і зв'язків Путилівки</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	27
207.	р. Дніпро	<i>Яка ще річка? Дніпро. Чим не річка?</i>	гідронім (потамонім)	номінативна	174
208.	р. Кальміус	<i>...утопити його в Кальміусі, «пустити за водою» у буквальному сенсі</i>	гідронім (потамонім)	естетична	117
209.	Рим	<i>Часи такі, Крим і Рим перевернувся...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	146
210.	Рівне	<i>через пів року виїхала в Рівне</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	111
211.	Рівненська область	<i>жила в Рівненській області</i>	хоронім	номінативна	19
212.	Розсипне	<i>Жіночка з Розсипного попросила купити для неї каченят</i>	ойконім (комонім)	номінативна	216
213.	Розсипне	<i>...Розсипних на карті два...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	216
214.	Розсипне	<i>Скажіть, це же Россыпное? Как мне...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	218
215.	Росія	<i>...вирішили виїхати у Росію...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	62
216.	Росія	<i>доведеться шукати її по всій Росії</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	62
217.	Росія	<i>Проти Росії?</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	109

1	2	3	4	5	6
218.	Росія	<i>Можно сказать, мы в России</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	130
219.	Росія	<i>Вони нас не розрізняють, розумієш? Росію та Україну...</i>	хоронім (сувереноніми)	характеризуюча (соціально-орієнтована)	135
220.	Росія	<i>...їдемо ми, доню, у Росію</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	169
221.	Росія	<i>...я не поїду в Росію</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	169
222.	Росія	<i>То політики між собою не поділили, Америка з Росією...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	222
223.	Росія	<i>...не воювать нам із Росією треба...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	222
224.	Росія	<i>Ну і Росія прийде...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	250
225.	Росія	<i>Пришестя Росії чекали...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	250
226.	Росія	<i>с нами Россия!</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	132
227.	Росія	<i>...крокуючі у світле майбутнє з Росією жителі...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	162
228.	Ростов (у значенні «Ростов-на-Дону»)	<i>...значить вона їде в Ростов...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	62
229.	Ростов (у значенні «Ростов-на-Дону»)	<i>...що в Ростов вона не поїде...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	62
230.	Ростов (у значенні «Ростов-на-Дону»)	<i>...розказувала про автобуси з Ростова...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	88

1	2	3	4	5	6
231.	Сімферополь	<i>З однаковою ймовірністю це міг бути й Харків, і Сімферополь</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	189
232.	Слов'янськ	<i>...кочувала від Слов'янська...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	51
233.	Слов'янськ	<i>...основні події відбувалися в ... Слов'янську...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	75
234.	Слов'янськ	<i>У Слов'янську озброєні люди...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	77
235.	Слов'янськ	<i>...стискалося кільце довкола Слов'янська...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	178
236.	Смолянка	<i>Аня жила з мамою на Смолянці</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	126
237.	Спартак	<i>А це двори на Спартаку</i>	ойконім (комонім)	номінативна	209
238.	Сталіно (колишня назва міста Донецьк)	<i>...Сталіно, у якому пройшла її молодість...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	49
239.	Стамбул	<i>...переповнені літаки в ... Стамбул...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	76
240.	Старобешеве	<i>Поранених доправили у Старобешеве...</i>	ойконім (комонім)	хронотопна	235
241.	Степове	<i>...вечір я зустріла на польових дорогах ... Степового</i>	ойконім (комонім)	описувально- зображальна	216
242.	США	<i>...захисні маски купують у США</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	133
243.	США	<i>...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в ... Штатах...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	133
244.	Токіо	<i>...відкриваю персональну виставку в Токіо</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	25
245.	Україна	<i>Не може ж бути, що України ніде нема...</i>	хоронім (сувереноніми)	характеризуюча (емоційно- орієнтована)	55
246.	Україна	<i>Ми всі зробилися українцями, і несли свою Україну...</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	56

1	2	3	4	5	6
247.	Україна	<i>...донесе наші води до «великої» України</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	58
248.	Україна	<i>Ви ж клятву давали на вірність Україні...</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	77
249.	Україна	<i>Україна буде воювати?</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	109
250.	Україна	<i>Як же вони бояться ту Україну, якщо воюють навіть зі сметаною...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	131
251.	Україна	<i>...відправить в Україну</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	134
252.	Україна	<i>дали знижку ... в Україні</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	134
253.	Україна	<i>Вони нас не розрізняють, розумієш? росію та Україну...</i>	хоронім (сувереноніми)	характеризуюча (соціально-орієнтована)	135
254.	Україна	<i>Ми тут завжди були ніби і при Україні, а ніби в чужі вікна заглядаємо</i>	хоронім (сувереноніми)	характеризуюча (емоційно-орієнтована)	135
255.	Україна	<i>А там уже нас Україна прийме такими...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	136
256.	Україна	<i>Слава Укра...</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	178
257.	Україна	<i>Але мовчала моя велика Україна...</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	180
258.	Україна	<i>Навіть якщо довкола тебе немає України...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	181
259.	Україна	<i>...у тобі самому України стане з головою...</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	181
260.	Україна	<i>...бо Україна — це ти</i>	хоронім (сувереноніми)	символічна	181
261.	Україна	<i>...що Україна підірвала...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	280
262.	Урал	<i>За Урал, там у мене рідня живе...</i>	хоронім (регіононім)	номінативна	169

1	2	3	4	5	6
263.	Харків	<i>...основні події відбувалися в ... Харкові...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	75
264.	Харків	<i>...хрещена приїхала з Харкова...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	166
265.	Харків	<i>З однаковою ймовірністю це міг бути й Харків, і Сімферополь</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	189
266.	Харків	<i>...спеціально ганяють у Харків за нормальною тушонкою</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	202
267.	Харків	<i>Ми разом училися в Харкові...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	223
268.	Харків	<i>Було ясно, що ... Харків не піддався...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	238
269.	Харцизьк	<i>...переляканих фермерів, і везли на ... Харцизьк ... залежно від легенди</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	145
270.	Херсон	<i>Було ясно, ... у Херсоні ... наваляли сепарам...</i>	ойконім (астіонім)	хронотопна	238
271.	Хорошеве	<i>Новый пост ... на повороте на Хорошево...</i>	ойконім (комонім)	номінативна	145
272.	Карлівка	<i>...новий храм у Карлівці</i>	ойконім (комонім)	номінативна	37
273.	Хрестівка	<i>...вечір я зустріла на польових дорогах ... Хрестівки...</i>	ойконім (астіонім)	описувально-зображальна	216
274.	Хрещатик	<i>...побачили...чорний Хрещатик...</i>	хоронім (урбанонім)	характеризуюча (кваліфікативна)	53
275.	Червона площа	<i>...а десяткою — приземлення Руста на Червоній площі...</i>	хоронім (урбанонім)	номінативна	128
276.	Чехія	<i>...військові склади, на яких розпродавалося списане майно в ... Чехії...</i>	хоронім (сувереноніми)	хронотопна	133
277.	Чигирин	<i>підбрала кілька варіантів у Чигирині</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	72
278.	Чоп	<i>...пригнала фурою у Чоп...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	137
279.	Шахта ім. О. Ф. Засядька	<i>...глибині шахти Засядька стався вибух</i>	оронім	номінативна	16

1	2	3	4	5	6
280.	Шахта імені О. О. Сковчинського	<i>...потрапив на переддипломну практику на Сковчинського</i>	оронім	номінативна	96
281.	Югославія	<i>...репортаж про поїздку в Югославію у шістдесятих...</i>	хоронім (сувереноніми)	номінативна	236
282.	Юзівка (колишня назва міста Донецьк)	<i>...розповідати про Юзівку, у якій народилася...</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	49
283.	Ясинувата	<i>...переляканих фермерів, і везли на ... Ясинувату, залежно від легенди</i>	ойконім (астіонім)	номінативна	145